

Jelentés

a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2009. évi tevékenységéről

Debrecen, 2010. február

.....
Sándor István
igazgató

TARTALOMJEGYZÉK

(AZ ÉVES JELENTÉS TÁBLÁZATAI, AZ EGYES TÁBLÁZATOKHOZ FŰZÖTT SZÖVEGES ÉRTÉKELÉSEK)

1. SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY	3
2. TERÜLETI ADATOK	4
2.1. <i>VÉDETT ÉS VÉDELEMRE TERVEZETT TERÜLETEK</i>	4
2.2. <i>SAJÁT VAGYONKEZELÉSŰ TERÜLETEK</i>	5
2.3. <i>TERÜLET NÉLKÜLI ÉRTÉKEK</i>	6
3. KUTATÁS ÉS MONITOROZÁS.....	6
3.1. <i>KUTATÁS</i>	6
3.2. <i>MONITOROZÁS</i>	7
4. KEZELÉSI TEVÉKENYSÉG.....	9
4.1. <i>KEZELÉSI TERVEK</i>	9
4.2. <i>ÉLŐHELY FENNTARTÁS ÉS REHABILITÁCIÓ</i>	10
4.5. <i>VAGYONKEZELÉS</i>	23
4.5.1. <i>SAJÁT ÁLLATÁLLOMÁNY</i>	25
4.5.2. <i>VADÁSZTERÜLETEK</i>	26
4.5.3. <i>HALÁSZATI VÍZTEREK</i>	28
4.5.4. <i>TERMÉSZETVÉDELMI ERDŐKEZELÉS, ERDŐGAZDÁLKODÁS</i>	28
4.6. <i>ÉRZÉKENY TERMÉSZETI TERÜLETEK (ÉTT, MTÉT)</i>	31
5. JOGI TEVÉKENYSÉG	32
5.1. <i>HATÓSÁGI ELJÁRÁSOK</i>	32
5.2. <i>BÍRSÁGOK</i>	33
5.2.1. <i>SZABÁLYSÉRTÉSI ELJÁRÁSOK.....</i>	33
5.2.2. <i>HELYSZÍNI BÍRSÁGOK.....</i>	34
5.3. <i>BÜNTETŐ ÜGYEK</i>	34
5.4. <i>POLGÁRI PEREK</i>	34
6. TERMÉSZETVÉDELMI ŐRSZOLGÁLAT	34
6.1. <i>SZEMÉLYI FELTÉTELEK</i>	35
6.2. <i>ŐRZÉSI ÉS HATÓSÁGI FELADATOK</i>	35
6.3. <i>TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉS, VAGYONKEZELÉS, KÖRNYEZETI NEVELÉS, IDEGENFORGALOM KIEMELKEDŐ FELADATAI.....</i>	35
6.4. <i>TÁJEGYSÉGENKÉNTI ÖSSZEFOGLALÓ ADATOK</i>	35
7. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VAGYON	39
7.1. <i>KIADÁSOK</i>	39
7.2. <i>BEVÉTELEK.....</i>	39
7.3. <i>VAGYON</i>	40
7.4. <i>ÉPÜLETEK.....</i>	40
7.5. <i>ESZKÖZÖK.....</i>	41

8. BEMUTATÁS, OKTATÁS, TÁRSADALMI KAPCSOLATOK	41
8. 1. TURISZTIKAI INFRASTRUKTÚRA	41
8.1.1. OKTATÓKÖZPONT.....	42
8.1.2 MÚZEUM – KIÁLLÍTÁS	43
8.1.3. TANÖSVÉNY.....	44
8. 2. KIADVÁNYOK	44
8. 3. LÁTOGATOTTSÁG.....	45
8. 4. TÁRSADALMI KAPCSOLATOK.....	48
8. 5. KÖRNYEZETI NEVELÉSI INTÉZKEDÉSEK	49
9. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI PARTNERSZERVEZETEKSEL	54
10. KÜLFÖLDI EGYÜTTMŰKÖDÉS	55
11. ELLENŐRZÉS.....	56
12. FONTOSABB CÉLKITŰZÉSEK A KÖVETKEZŐ ÉVRE.....	56
12.1. FOLYAMATBAN LÉVŐ ÉS ÚJONNAN INDULÓ PÁLYÁZATI TEVÉKENYSÉGEK.....	56
12.2. 2010-RE TERVEZETT FELADATOK	58

1. Személyi állomány

		Szakképzettség				
		alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Nyelvismeret (fő/nyelvek száma)	továbbképzések, 2009- ben szerzett vizsgák, diplomák
dolgozók (fő)	Köztisztviselő		12	68	32	Felsőfokú oktatásban : 1 fő Közig. szakvizsga: 5 fő Közig. Alapvizsga: 9 fő Ügykezelői alapvizsga: -
	Munka Törvénykönyv hatálya alá tartozó	12	18	21	8	
	Szerződéses					
	Összesen	12	30	89	40	15

A létszámadatok változása:

2009.01.01-én a munkajogi nyitó létszám : 125 fő volt,
az évközi belépők száma : +28 fő,
míg a kilépők száma : -25 fő volt.
Így a munkajogi záró létszám 2009.12.31-én: 128 főre módosult.

A fluktuáció nagy részét a közmunkások be (21 fő) és kilépése (21fő) okozza.

Az éves statisztikai létszám összes foglalkoztatottra vetítve : 125 fő, amelyből a foglalkoztatott közmunkások éves átlagos statisztikai létszáma: 8 fő.

Nyelvismeret:

angol			német			orosz	olasz
felsőf.	középf.	alapfok	felsőf.	középf.	alapfok	felsőfok	alapfok
4	18	6	3	7		1	1

2. Területi adatok

2.1. Védett és védelemre tervezett területek

Működési terület (hektár)	1 747 744					
	Védett		Ebből fokozottan védett (hektár)	Változás a tárgyévben (hektár)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (hektár)			Száma (db)	Kiterjedése (hektár)
Nemzeti Park	1	81 141	0	0	1	24 704
Tájvédelmi Körzet	4	53 779	4 231	0	5	10 873
Természetvédelmi Terület	20	7 196	0	0	3	171
Ex lege védett láp	201	6 492	0	0		
Ex lege védett szikes tó	94	5 300	0	0		
Összesen	320	153 908	4 231	0	9	35 747
Ramsari terület	2	54 347		0	0	0
Bioszféra Rezervátum	1	54 500		0	0	0
Világörökség	1	80 534		0	0	0
Európa Diploma	0	0		0	0	0
NATURA 2000 KMT*	6	291 180				
NATURA 2000 KTT*	120	262 037				
*: a NATURA 2000 területek két típusa átfed, összkiterjedésük 363 415 hektár						

Védelemre tervezett területek előkészítettsége

A védelemre tervezett területek védetté nyilvánításának előkészítettségét leginkább a kezelési terv elkészítésének időpontja jellemzi, hiszen annak elkészültét követően kerül meghirdetésre az egyeztető tárgyalás, melyet rövidesen követ a javaslat felterjesztése a jogalkotóhoz.

Elkészítendő természetvédelmi kezelési terv	Készültség foka/Elkészítés határideje
Bihari-sík TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Bátorligeti legelő TT bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Hajdúsági TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Fényi-erdő TT bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Közép-Tiszai TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Szatmár-Beregi TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Jászdózsai Pap-erdő TT Borsóhalmi-legelő TT Alsó Zagyva-hullámtér TT Zagyva menti TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Hortobágyi NP bővítése	Folyamatban/ 2010. július 31.
Abádszalóki Úrbéri legelő TT Nagy-fertő és szártalan csüdfű TT	Folyamatban / 2010. április 30.

2.2. Saját vagyongazdálkodású területek

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában (beleértve azon területeket is ahol csak a tulajdonosi jogok gyakorlására jogosult az Igazgatóság) 100.033 hektár van, az alábbi művelési ágankénti illetve használati megoszlásban.

A HNPI vagyongazdálkodásában lévő termőföldek és hasznosításuk 2009.12.31.

Művelési ág	Terület (hektár)	Saját használatban		Természetvédelmi kezelés haszonbérbe adással	
		ha	%	ha	%
Szántó	9 195	1 795	20	7 400	80
Gyep	69 614	7 432	11	62 181	89
Kert	1	1	100	-	-
Szőlő	1	1	100	-	-
Gyümölcsös	3	3	100	-	-

Nádas	1 543	590	38	953	62
Halastó	1 550	142	9	1 408	91
Erdő	7 081	7081	100	-	-
Kivett	11 045	4889	44	6 157	56
Összesen	100 033	21 934	22	78 099	78

Az Igazgatóság vagyongazdálkodásában lévő fenti területből mintegy 15.000 hektár földterület vagyongazdálkodási státusza 2009. december 31-i állapot szerint rendezetlen. Ebből 1.226 ha állami tulajdonú erdőgazdaságoktól (Északerdő zrt., Nyírerdő zrt.) átkerülő erdőterület, a többi pedig jogszabály vagy vásárlás útján állami tulajdonba és nemzeti park igazgatósági vagyongazdálkodásba kerülő védett, vagy védelemre tervezett termőföld. A rendezetlen állapot akadályozza e területek hatékony természetvédelmi kezelését mivel szerződéses jogviszony bejegyzett vagyongazdálkodási jog nélkül nem létesíthető. Igazgatóságunk eddig minden lehetséges erőfeszítést megtett fenti állapot rendezésére, reményeink szerint az MNV Zrt. is mielőbb kész lesz az együttműködésre a tárgykörben.

2.3. Terület nélküli értékek

Objektum	Regisztrált összesen (db)	Ebből a tárgyévben regisztrált (db)
Természeti emlék	0	0
Forrás	0	0
Barlang	0	0
Víznyelő	0	0
Kunhalom	738	0
Földvár	45	0

3. Kutatás és monitorozás

3.1. Kutatás

Sor-szám	Kutatási projekt megnevezése	Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzés
1.	Állapotfelmérés az Egyekpusztakócsi mocsarak rehabilitációját érintő területeken	3 200	Lengyel Szabolcs és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat keretében a 2005., a 2006., 2007. és a 2008. évben vizsgálta a területen a pókok (<i>Araneae</i>), futóbogarak (<i>Carabidae</i>) és	Támogató: OTKA pályázat; Cél: Állapotfelmérés; Anyag hozzáférhetősége: HNPI

				madarak (<i>Aves</i>) felmérése valósult meg, valamint tartós kvadrátokban cönológiai felvételek és fitomassza-vizsgálatok történtek.	
2.	Állapotfelmérés a Hajdúsági Tájvédelmi Körzet területén (Jónás-rész)	20	Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat keretében a szárazföldi ászkarák (<i>Isopoda</i>), az ikerszelvényesek (<i>Diplopoda</i>), a pókok (<i>Araneae</i>) és a futóbogarak (<i>Carabidae</i>) felmérése valósult meg.	Támogató: HNPI; Cél: Állapotfelmérés; Anyag hozzáférhetősége: HNPI

3.2. Monitorozás

Összeg (e Ft)	A kutatást végző szervezet/magánszemély	Az eredmények rövid ismertetése	Megjegyzés
40	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során 5 növényfaj (<i>Cirsium brachycephalum</i> , <i>Crocus heuffelianus</i> , <i>Gentiana pneumonanthe</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Menyanthes trifoliata</i>) populációméretének meghatározása valósult meg a korábbi években is felmért élőhelyeken, összesen 20 helyszínen.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
225	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során 5 növénytársulás (<i>Agrostio-Alopecuretum pratensis</i> , <i>Acorelletum pannonicum</i> , <i>Camphorosmetum annuae</i> , <i>Pholiuro-Plantaginetum</i> , <i>Puccinellietum limosae</i>) cönológia felvételezése valósult meg 5, a korábbi években is felmért helyszínen.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
300	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során a kijelölt lokalitásokban a denevérek felmérése valósult meg.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI

központi keret	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során a korábbi években is felmért helyszíneken a mohák felvételezése valósult meg.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
10	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során 6, a korábbi években is felmért élőhelyen valósult meg az ürge (<i>Spermophilus citellus</i>) állományának felvételezése.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
570	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során a kijelölt lokalitásokban halfaunisztikai vizsgálatok valósultak meg.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
2008-as áthúzódo keretből (650) + 50	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során a Tisza mentén halfaunisztikai vizsgálatok valósultak meg.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
470	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során két darab 5x5 kilométeres mintanegyzet (R5x5_105, T5x5_083 azonosítójú) élőhelytérképének elkészítése és az ott előforduló invázív növényfajok (<i>Ailanthus altissima</i> , <i>Amorpha fruticosa</i> , <i>Asclepias syriaca</i> , <i>Solidago canadensis</i> és <i>Solidago gigantea</i>) felvételezése történt meg.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
270	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során kismérsékű bagolyköpetből történő felmérése valósult meg a kijelölt lokalitásokban.	Támogató: KvVM TKSZ ; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
550	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A vizsgálat során nyolc, a korábbi években is felmért nyírségi gyepten (Bagamér, Bátorliget, Bátorliget-Ujtanya, Hajdúbajos, Martinka, Nyíregyháza, Nyírtura, Rohod) valósult meg a talajfelszíni ízeltlábúak mintavételezése.	Támogató: KvVM TKSZ és HNPI; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
1290	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A Natura 2000-es fajok monitorozása keretében 4 faj (<i>Carabus hampei</i> , <i>Carabus hungaricus</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Odontopodisma rubripes</i> , valamint két gerinces állatcsoport (göték, pelék) felvételezése valósult meg a kijelölt mintavételi helyeken.	Támogató: KvVM TKSZ és HNPI; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI

140	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	A Natura 2000-es területek monitorozása keretében 5 gyepterület extenzív és intenzív felmérése valósult meg a kijelölt mintavételi helyeken.	Támogató: KvVM TKSZ és HNPI; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI
350	Ködöböcz Viktor és Magura Tibor (koordinátor)	„After Life” monitorozás keretében madarak és vidra (Lutra lutra) monitorozása valósult meg a Bereg Life területén	Támogató: KvVM TKSZ és HNPI; Cél: Monitorozás; Anyag hozzáférhetősége: KvVM TKSZ és HNPI

4. Kezelési tevékenység

4.1. Kezelési tervek

Elkészítendő természetvédelmi kezelési terv	Készültség foka/Elkészítés határideje
Bihari legelő TT Bihari-sík TK Bihari-sík TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Bátorligeti legelő TT Bátorligeti legelő TT bővítése Bátorligeti ősláp TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Hajdúsági TK Hajdúsági TK bővítése Hajdúbagosi Földikutya Rezervátum TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Baktalórántházi erdő TT Fényi-erdő TT Fényi-erdő TT bővítése Debreceni Nagyerdő TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Közép-Tiszai TK Közép-Tiszai TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Szatmár-Beregi TK Szatmár-Beregi TK bővítése	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Tiszadobi ártér TT Tiszatelek - Tiszaberceli ártér TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra

Kecskeri-pusztá TT Zádor-híd környéke TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Jászdózsai Pap-erdő TT Borsóhalmi-legelő TT Alsó Zagyva-hullámtér TT Zagyva menti TT	Elkészült, felterjesztve a Természetvédelmi Szakállamtitkárságra
Hortobágyi NP Hortobágyi NP bővítése	A készítés folyamatban. 2010. július 31.
Tiszadorogmai Göbe-erdő TT	A készítés folyamatban. 2010. május 31.
Abádszalóki Úrbéri legelő TT Nagy-fertő és szártalan csüdfű TT	A készítés folyamatban. 2010. április 30.
Vajai-tó TT Kállósejéni Mohos-tó TT Hencidai Csere-erdő TT	A készítés folyamatban. 2010. június 30.

4.2. Élőhely fenntartás és rehabilitáció

Sor-szám	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja - fő beavatkozások/kezelések*
1	Kunmadarasi-pusztá	180	Vizes élőhely	Árasztás-Marsilea quadrifolia élőhelyen
2	Német-sziget	260	Vizes élőhely	Mocsarak vízpótlása
3	Tiszaderzs	3	Fás terület	Kunsági bükköny állomány védelme
4	Berekfürdő	0,8	Homokbánya partfal	Partfal kotrása, növényzetirtás
5	Karcag-Botonás	8 000	Gyep-szántó	Natura 2000 területeket érintő vízgazdálkodás
6	Egyek-Pusztakócsi mocsarak	60	Gyep	Visszagyepesített szántó ápolása
7	Kunmadaras reptér	40	Kivett	Folytatódott a természeti értékek felmérése.
8	Kadarcsalja, Német-sziget, Macskatelek, Nagy Kácsa, Ágotápusztá	80	Gyep és erdő	Gyalogakác, bálványfa és amerikai kőris irtása

	Kecskeri-puszta			
9	Zádor-lapos, Bigefertő, Angyalháza, Nagy szik, Pentezug, Macskatelek, Máta, Egyek-pusztakócs	200	Gyep	Gazoló kaszálások
10	Karcag, Disznórét	90	Szántó	Túzok élőhelyfejlesztés
11	Magyari-rét Pély	200	Gyep	Gyalogakác visszaszorítása 120 db szürkemarával történő legeltetéssel.
12	Akolhát	40	Gyep	Mangalicával történő legeltetése
13	Akolhát	40	Gyep	Árasztás
14	Tiszakürt	30	Gyep	Magyar szürkékkel történő legeltetés
15	Tiszapüspöki	70	Gyep	Magyar tarka gulya legeltetése
16	Közép-Tiszai TK	40,5	Erdő	Nemesnyarasok cseréje hazai fafajokra
17	Hosszúpályi, Fehér szik	90	Gyep	Szürkemarával történő legeltetés villanypásztorral.
18	Kék Kálló, Monostori legelő	40	Vizes élőhely	Homokzsákos vízviszatarítás
19	Ujléta, Bagamér, Monostorpályi legelő, Jónásrész	130	Gyep	Tisztító kaszálás
20	Nagycsere, Kőrises Arborétum	1,5	Erdő	Vízviszatarítás
21	Kék-Kálló völgye, Martinkai-legelő, Földikutya Rezervátum	4	Gyep	Sarjadt akác irtása.
22	Álló-hegy	1.4	Erdő	Akác véghasználat után őshonos fajokkal felújítás
23	Hajdúsági TK	64	Erdő	Homoki tölgyesekben kései meggy irtás magyar nőszirmos élőhelyeken
24	Báb tava	12	Láp	cserjeirtás
25	Tarpa, Nagy erdő	17A-ból 5 ha	Erdő	Pro silva, módszerrel természetes újulat fenntartása.
26	Tisztaberek	0198	Holtág	8 000m ³ víz szivattyúzása
27	Olcsvapáti-Székos erdő	057a-b-ből 1ha	Erdő	Akác irtás
28	Bátorligeti ősláp	6	Láprétek	Kaszálás, több helyen cserjeirtás.

29	Bátorligeti legelő	8	Gyep	Akácсарj irtás.
30	Fényi-erdő	3	Erdő	Cserjeirtás, vízvisszatartó műtárgy építés, tisztító kaszálás.
31	Andaháza	25	Gyep	Tájidegen fajok kivágása
32	Andaháza	120	Vizes élőhely	Árasztás, legeltetés
33	Kunkápolnási mocsár	2000	Vizes élőhely	Árasztás

4.3. Élőhely fenntartási munkák, fontosabb események, a védett területek állapot természetvédelmi tájegységenként

Hortobágy és Nagyunság Természetvédelmi Tájegység

Karcag határában lévő Natura 2000 területeket érintő belvízcsatorna rekonstrukció folytatódott, a tervek már a természetvédelmi elvárások szerint készültek el.

A Karcag és környéke természeti értékei című túraajánló 2009-ben harmadik, javított kiadásban ismét megjelent.

Segítséget nyújtottunk Berekfürdő és Kisújszállás Önkormányzata által kezdeményezett helyi védetté nyilvánítási eljárásokhoz.

Karcag Város Önkormányzata a HNPI közreműködésével ökoturisztikai fejlesztésekre készített nyertes pályázati programját befejezte.

A Bombatóréren a mentesítést megelőző felméréseket tovább folytattuk.

A tájegységben a tiszavirág, fehér és fekete gólya, kék vércse, kerecsensólyom, túzok, rétisas, parlagi sas, szalakóta, székicsér, hód és vidra védelmi programokat tovább folytattuk. A végrehajtott élőhelyvédelmi munkák és állományfelmérések eredményei az alábbiak:

- Tiszavirág: 2008-ban átlagostól gyengébb rajzás, míg 2009-ben átlagostól erősebb és hosszabb ideig tartó rajzás volt Tiszaroff és Tiszacsege között.
- Fehér gólya: 2008-ban 260 pár, azonban feltételezhetően a táplálékhiány miatt 2009-ben csak 230 pár került elő.
- Fekete gólya: 2008-ban 2 pár volt, 2009-ben 3 pár.
- Kék vércse: 2008-ban 260 pár költött, 2009-ben a költést a hideg tavasz miatt csak 150 pár fejezte be.
- Kerecsen: 2008-ban 24 pár; 2009-ben 27 pár.
- Túzok: dürgéskor: 2008-ban 128 példány, 2009-ben 137 példány volt.
- Rétisas: 2008-ban 12 pár; 2009-ben 14 pár költött.
- Parlagi sas: 2008-ban 2 pár; 2009-ben 3 pár költött.
- Szalakóta: Az oduprogram miatt 2008-ban 80 pár; 2009-ben 70 pár.
- Székicsér: állománya hozzávetőleg stabil, 30-35 pár.
- Hód: 2008-ban 2 pár és egy kölyök lett betelepítve; 2009-ben nem volt megfigyelési adat, csak friss rágásnyomok kerültek elő.
- Vidra: stabilan 300-400 egyed.

Folytatódott a pusztai táj képét megtörő fasorok felszámolása a Hortobágy folyó mentén. A Német-szigettel határos folyószakaszon 0,5 hektár, a Lapos-szeg területén 3 hektáron történt

meg a véghasználat. A Vízügyi Igazgatósággal kötött megállapodás alapján további nemesnyár sorok letermelése is várható.

Részt vettünk idegenforgalmi tájékoztató táblák, kiadványok készítésében. A Hortobágyi Nemzeti Park területén megnövekedett látogatószám ennek is köszönhető. 2009-ben bemutató létesítményeinkben a regisztrált látogatók száma 172 ezer fő volt.

A megrongálódott táblák helyett újabb hatósági táblákat helyeztünk ki.

Átvettük HNPI vagyongazdálkodásba a védettségi szint helyreállítása keretében megvásárolt Bócsai legelőt.

Földikutya élőhelyek feltérképezésével folytatódott a Kunmadarasi repülőtér természeti értékeinek feltárása.

Egy öntözés miatti csatorna visszaduzzasztás eredményeként megtörtént a C/3-as belvízcsatorna új nyomvonalának (C/3-1) megépítése utáni első próbatöltése.

Széleslevelű és tallósi nőszőfű, valamint ezek hibridjei is előkerültek a biztatóan alakuló kunsági bükköny élőhely mentési program területén Tiszaderzs határában, ahol 50 tő kiültetése is megtörtént.

Természeti értékek állapotának összefoglalása

A 2009-es év hat hónapja aszályos volt. A nádaratással kisebb határidő-csúszásoktól eltekintve nagyobb probléma nem volt. A száraz tavasz miatt a gyógynövénygyűjtés sem vezetett feszültséghez. A Nagykunságban a székicsér élőhelyek védelme jelentett az átlagostól is eltérően sok feladatot. A legeltetés szervezése, ellenőrzése és egyéb területhasználattal összefüggő ellenőrzési feladat többletmunkát jelentett a 2008-as évhez képest. A területek állapotán az aszályos tavasz és nyár is nyomot hagyott. A Hortobágy-folyó partján a fás növényzet lombját is lerágták a szürkemarhák. Júliusban a legelők kiszáradtak. Változást a szeptembertől következő egyre csapadékosabb időszakok hoztak. Az őszi vizek már jó élőhelyeket biztosítottak a vonuló madárfajok számára. A túzok élőhelyfejlesztéseket sikerült elvégezni, de december végéig ezeket a területeket csak elvétve használták gyülekezőhelyként.

Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegység

A természetvédelmi célú fejlesztéseket 2009-ben elsősorban a gazdálkodók és bérlők végezték. Ezek közül kiemelendők egyes gazdálkodók egyre növekvő szürke marha állományai, valamint az Akolhádi-mocsárrét vegetációjának mangalicával történő visszaszorítása.

A HNPI Akolháton a mocsárrét árasztását végezte az aszályos nyár folyamán.

Természetvédelmi célú fejlesztések közé sorolható a nemesnyárasok hazai fafajú erdőkre történő lecserélése, ami az Igazgatóság számára jelentős anyagi bevételeket is jelent. Tiszaroff, Tiszabó, Törökszentmiklós, Tiszavárkony, Tiszajenő települések határába eső területeinken mintegy 40 hektáron történt meg a véghasználat, mely területeken aztán megkezdődött a felújítás fehér nyárral, fekete nyárral és magyar kőrissel.

A természetvédelmi tájegységben 3 KEOP pályázat előkészítésében vettünk részt 2009-ben.

Természeti értékek állapotának összefoglalása

Az időjárási és vízállási viszonyok nem különböztek nagymértékben, és antropogén hatás sem érte a megszokottnál nagyobb intenzitással a természetes élőhelyeket, így a természetvédelmi tájegységbe tartozó védett természeti területek és értékek állapota a korábbi évekhez képest

nem változott jelentősen. Tekintettel arra, hogy a természetvédelmi oltalom (országos védett és NATURA 2000) alatt álló területek majdnem kizárólag a folyók (Tisza és Zagyva) hullámtérben találhatóak, azokra a vízállás, de főleg a nagyobb áradások döntő hatással vannak. 2009-ban is elmaradt, az elmúlt évtizedben gyakran bekövetkező tavaszi (őszi) magas és hosszan elhúzódó árvíz. A hullámteret csak kora tavasszal és télen, viszonylag rövid időre öntötte el a folyó. A kubikok, és egyéb vízállások teljesen kiszáradtak, és a szentély holtágak vize is kritikusan alacsonyra süllyedt.

A nyár igen száraz, de átlagában nem túl forró volt. Az ősz ezzel szemben a szeptemberi, hideg időszak után kiegyensúlyozottan enyhe és nedves volt.

A tél csapadékos volt, és egy decemberi extrém hideg periódus kivételével enyhe.

A Tisza vízjárása kiegyenlítettnek volt mondható, a tavaszi árvíz rövid ideig tartott, amit egy decemberi kisebb árhullám követett.

Ennek megfelelően a gyepterületek legeltetési állapota a korábbi évekhez képest sokkal jobb volt, több, korábban kaszálóként hasznosított gyepeket is legeltettek. Eddig nem ismert élőhelyeken több újabb védett növény faj előfordulására derült fény (például: korcs nőszirm, réti őszirózsa, tiszaparti margitvirág, macskahere), de kiemelkedő új botanikai észlelés nem történt.

A saját vagyongazdálkodású erdőterületeken végrehajtott állománycserék a közeljövőben jelentősen javítják a Tisza-völgy természetességi képét.

A szárazföldi madarak költésének az aszályos periódus kedvezett, a költési átlagok a jobbak lettek, mint a korábbi években. A parlagi sas költés kiemelkedően jól sikerült, a kerecsensólyomé átlagosnak mondható. Kék vércse esetében jelentős állománynövekedés volt megfigyelhető.

Hajdúság-Dél-Nyírség Természetvédelmi Tájegység

Hosszúpályiban a Fehértói-tározó területén kiépített villanypásztorban 60-65 szürke marha legelt. A teleltető telepen idén a karámon kívül villanypásztorral lekerített kifutót is kialakítottunk és korszerűsítettük a szorító karámot. A marhák számára a takarmány túlnyomó részét magunk kaszáltuk, mintegy 56 hektár területen.

2009-ben is végeztünk szárazzást helyreállítást igénylő gyepeken mintegy 61 hektár kiterjedésben, ami jóval kevesebb a tavalyinál. Ezek többnyire lápréti területek cserjésedés elleni kezelését jelentették. Először végeztünk szárazzást az újléti területen, a Martinkai-legelőn viszont nem végeztünk ilyen beavatkozást.

Kézi kaszálásokat és cserjeirtásokat 8 területegységen végeztünk invazív növények (selyemkóró, gyalogakác, kései meggy) visszaszorítására, valamint lápréti területek cserjésedésének megelőzésére, ami szórványosan mintegy 20 hektárt érintett.

1 hektár akácot irtottunk ki a Martinkai-legelőről. Fenntartása legeltetéssel folyik. 3 ha akácot vágattunk le a Földikutya Rezervátum területén, melyet gyepé alakítottunk szintén legeltetéssel.

1,4 hektár akácot véghasználtunk Álló-hegyen, további 1 hektárt az újléti Kis-erdőben. Mindkettő őshonos fafajokkal lesz felújítva, utóbbi pásztás talajelőkészítéssel.

Akác irtását végeztük vegyszeres injektálással mintegy 3 hektár kiterjedésben 3 területen.

Kései meggy mechanikai és vegyszeres irtását végeztük 13 védett, vagy Natura 2000 erdőrészletben (jelentős részben magyar nőszirm élőhelyeken).

KAC pályázati forrásból 64 hektáron valósult meg kései meggy irtás homoki tölgyesekben.

A tájegységben 1 új fészkelő tálca kerület kihelyezésre kerecsenek számára, és 3 új gallyfészket építettünk fekete gólya megtelepítési céllal. 12 db szalakóta odút helyeztünk ki a tájegység területén.

13 zsilipet kezelünk a védett területeken, és 4 homokzsákos vízvisszatartást létesítettünk.

Természeti értékek állapotának összefoglalása

A 2009-es évre az aszály volt jellemző. Nyár közepére a mély vizű lápok is kiszáradtak. Ennek ellenére idén is kialakultak sirály és szerkő kolóniák a debreceni és vámospércsi víztározóinkon. Haris viszont sehol sem bukkant fel. Az újabb fekete gólya pár került elő a Nagycserei Kőrisesben, és szintén megtelepedett egy pár a Jónásrész mesterségesen épített fészkeiben. Egy fészkek pusztulását fakivágás okozta a hencidai Miklós-erdőben. A kerecsen állománya nem változott. A mikepércsi pár 5 fiókát nevelt.

Jelentős, eddig ismeretlen védett növény állományokat fedeztünk fel még a védett területeken belül is. Ilyen például a kúszó csalán 11 új állománya, a réti angyalgöyökér 1 új állománya, a magyar kökörtin 3 kisebb foltja Létavértesen, a békaliliom 23 új populációja, a fehér zászpa 3 új állománya stb. Meglepetés volt a kipusztultnak hitt széleslevelű ujjaskosbor ismételt feltűnése az álmosdi Darulápon.

A zergebogár a sok éves kezelésnek köszönhetően igen szépen virágzott a Jónásrészen. A nyírabrányi Mogyorós-erdő állománya is erősödik.

A réti angyalgöyökér állománya a folyamatos élőhely-kezeléseknek köszönhetően egyre nő minden élőhelyen.

Felmértük a magyar nőszirm állományát a Hármashegy-i tölgyesek Natura 2000 site területén. Az állomány összességében csökkent, főként a kései meggy és akác terjedése miatt. A korábban ezek ellen kezelt erdőrészekben viszont növekedés tapasztalható.

Ma már kimondható, hogy az egyhajúvirág állománya csökken. Ez különösen a kis létszámú szórványok esetében szembetűnő.

Kimutattuk a magyar futrinkát a Martinkai-legelő déli részéről is.

7 területen észleltük a nyúlparéj-nappalibagoly hernyóját. Ezt a védett fajt eddig nem tartottuk nyilván a tájvédelmi körzetben.

Két védett víztározón került elő újabb védett szitakötő: piros szitakötő.

Hat újabb területen észleltük a vérfű hangyabogárka előfordulását.

Sok olyan lápot fedeztünk fel az idén, melyek nem szerepelnek az ex lege védett lápok kihirdetett listáján, viszont értékesek. Célunk elérni, hogy a természetvédelmi hatóság egyedi határozatban hirdesse ki védettségüket, majd mielőbb kezdeményezze a földhivataloknál az adatváltozás tulajdonlapra történő felvezetését.

Sajnos az invazívan terjedő növények mennyisége rohamosan nő a tájegység területén. A kései meggy a homoki területeken már mindenütt jellemző. Egyre-másra tűnnek fel a szíriai selyemkóró és kanadai aranyvessző kisebb foltjai minden területen, ami a robbanásszerű szaporodás előhírnöke.

Bihari-sík Természetvédelmi Tájegység

Az andaházi terület élőhelyrekonstrukciójára beadásra került a KEOP pályázat második fordulójára.

A tájegység dolgozói részt vettek a 2010-ben beadandó kis vizes KEOP pályázat Bihari-sík TK-t érintő részében, illetve az első körben beadott vizsgálat KEOP pályázat Bihari-sík TK-t érintő részének előkészítésében.

Folyamatosan üzemelt az Andaházán kialakított természetvédelmi bemutatóhely és tanösvény. Elsősorban tavasztól-őszig látogatták a környező települések általános iskolásai, lakosai.

2009-ben is megrendezésre került Földesen a természetvédelmi vetélkedőáltalános iskolások számára. A térség általános iskoláiban a biológia tanárok az ezekben szereplő ismereteket beépítették a biológia órák tananyagába.

Andaházán a bivaly állomány részére megtörtént a karám rendszer bővítése, betonozása. Megtörtént a Csapó-tanya vízvezeték rendszerének felújítása.

Az andaházi élőhelyfejlesztés területen folytatódott a tájidegen fafajok kivágása és a cserjeirtás.

A Kerecsensólyom - Life program részeként elvégeztük a monitoring munkákat, a vezetékoszlopok felmérését, meghatároztuk a szigetelendő vezetékszakaszokat. Meggyűrűztük a fiókákat. Az áramszolgáltató a kijelölt vezetékszakaszok egy részét leszigetelte.

A Kék vércse – Life program részeként elvégeztük a monitoring munkákat, a fiókák gyűrűzését, a szinkronszámlálásokat az éjszakázó helyeken, felmértük a veszélyes villanyoszlop szakaszokat. Az áramszolgáltató a kijelölt vezetékszakaszok egy részét leszigetelte. Egy öreg tojó madárra rádióadót helyeztek.

Túzok – Life program: 6 szakaszon, 17 kilométer hosszan 342 db firefly lett kihelyezve villanyvezetésekre a program zárását követően. A tűzok szinkron számlálásokat elvégeztük, a fészkeléseket felmértük.

Természeti értékek állapotának összefoglalása

Az időjárási viszonyok igen szélsőségesen alakultak. A tél végén jelentősebb csapadék hullott, amit tavasszal és nyáron aszály követett. Az ősz második fele ismét átlagon felüli csapadékot hozott. A kedvezőtlen csapadék eloszlás miatt a fűhozam igen gyenge volt 2009-ben, ami miatt csak kevés helyen végeztek a bérlők kaszálást. A kevés csapadék utánpótlás miatt a laposabb részek, szikes tavak elég gyorsan kiszáradtak, azt a júniusi zivatarok csak rövid időre pótolták. Kivételt képezett az andaházi élőhelyrekonstrukciós terület, ahol egész évben megmaradt a víz, bár nyár végére, ősz elejére jelentősen itt is erősen lecsökkent, ami októbertől kezdve ismét folyamatosan nőtt.

Az Igazgatóság andaházi bivaly állomány év végére elérte a 120 példányt. Idén két alkalommal hajtottuk be az állományt (TBC oltás, oltás ellenőrzés, fűszám pótlás).

- Kerecsensólyom:
7 pár kerecsensólyom költött a tájegység területén, melyből 5 volt sikeres.
Felmértük a veszélyes 20 kV-os légvezeték szakaszokat.
4 szakaszon 84 középfeszültségű oszlop lett leszigetelve
8 kerecsensólyom fiókát sikerült meggyűrűzni, két madár műholdas jeladót is kapott.
- Kék vércse:
76 pár kék vércse költött a természetvédelmi tájegység területén.
Az idei évben is ellenőriztük és karbantartottuk a költőládákat.
Felmértük a veszélyes villanyvezeték szakaszokat.
4 szakaszon 103 középfeszültségű oszlop lett leszigetelve
Folyamatosan ellenőriztük a vetési varjú telepeket.
Augusztustól – októberig minden szerdán szinkronszámlálásokat végeztünk a kék vércse éjszakázó helyeken (legnagyobb egyedszám 320 pld. volt augusztusban 12.-én).

- Tűzok:
Folyamatosan végeztük a monitoring munkákat ill. szinkronszámlásokat.
Szinkroneredmények: január 09. – 175 pld, március 27. – 72 pld, április 03. – 105 pld.
6 szakaszon, 17 kilométer hosszan 342 db firefly került kihelyezve villanyvezetékekre
A költési időszak előtt és alatt folyamatosan tájékoztattuk a területen gazdálkodókat a tűzokvédelmi feladatokról.

Nyírség- Szatmár- Bereg Természetvédelmi Tájegység

Természetes erdő felújítási kísérletek: a Tarpai-erdőben a tartós kvadrátok sarokpontjait kitűztük, a Bockerek-erdő és a Nagy-erdő vadkizárásos kísérleti területeit felvételeztük.

A Bockerek-erdőben a vadkizárásos kísérleti terület kvadrátjelző-karóit lecseréltük és a megrongálódott kerítéselemeket kijavítottuk.

A saját vagyongazdálkodású Bábtafán cserjeirtási munkákat folytattunk.

Tájidegen fafaj (akác) vegyszeres kezelését végeztük az Olcsvaapátihoz tartozó Székos-erdőben, saját vagyongazdálkodású területen (Olcsvaapáti 057a,b).

Tisztaberek 0198 helyrajzi számon nyilvántartott meder szinte teljesen kiszáradt, ezért ebbe a holtágába, a HNPI saját vízszivattyújával 21 üzemóra alatt közel 8.000 m³ vizet emeltünk át a Túrbaól, mellyel a mederben a vízszintet 95 cm-el sikerült megemelni, a baktériumos iszapbontási kísérlet sikerének érdekében.

Erdőgazdálkodási munkákat éves erdőgazdálkodási terv alapján végeztettünk. A főbb munkafolyamatok az alábbiak voltak:

Szatmár-Bereg területén:

• Erdőtelepítések ápolása	163,63 ha
• Erdőfelújítások ápolása	13,6 ha
• Elsőkivitelű erdőtelepítés	65,75 ha
• Elsőkivitelű erdőfelújítás	2,2 ha
• Véghasználat	3,0 ha
• Egyéb termelés	9,4 ha
• Törzskiválasztó gyérités	0 ha
• Tisztítás	0 ha

Fényi-erdő területén:

• Elsőkivitelű erdőfelújítás	3 ha
• Folyamatos erdősítések pótlása	8,8 ha
• Elsőkivitelű erdőtelepítés	7,2 ha
• Erdőfelújítások ápolása	26,5 ha
• Vegyszeres kezelés	9,4 ha

A Bátorligeti-ösláp vízpótlását, valamint a Fényi-erdőben lévő Károlyi-folyás vízvisszatartását az ősszel elvégeztük.

Tisztító kaszálásokat végeztünk Bátorliget 0415/16., Bátorliget 0187 hrsz., és Bátorliget 0190 hrsz.

A Bátorligeti-öslápon természetvédelmi kezelés részeként a láprétek tisztító kaszálását hajtottuk végre kétszeri alkalommal. A kaszálást mindkét esetben kézi kaszával végeztük. A cserjés erdőszegélyből 1 ha területet vágunk le.

A Fényi-erdőben a korábbi években megnyitott területeken közel 3 hektáron megtörtént a tisztítást.

Természeti értékek állapotának összefoglalása

A 2009-ben a száraz telet egy közepesen csapadékos tavasz és egy esős nyár követte, az ősz ismét szárazabb volt. A Szatmárban hullott csapadék mennyisége meghaladta a beregi területekét, a mért területek közül a legszárazabb Tarpa környéke volt. A Szatmár-Beregben az első három hónap csapadékszegény időjárása miatt a vegetáció is gyengén fejlődött, ami a földön fészkelő madarak költési viszonyaira kedvezőtlen hatással volt. A haris állományról rendelkezünk több évre vonatkozó költési adatokkal, ebben az évben mindössze 21 éneklő hím számoltunk a területen, ami több mint 10 év átlagában a legalacsonyabb volt. Az éves csapadék, a nagy mennyiségű nyáron lehullott eső ellenére sem érte el a tavalyi értéket. Ennek következtében jelentős árvízi helyzet nem alakult ki és térségünkben belvizes elöntések sem voltak.

Az aktív természetvédelmi munkák eredményeként a saját vagyongazdálkodású védett területek állagmegóvása (cserjeirtás, kaszálás, fapótlás) megtörtént. Az erdők esetében a 10 éves tervnek megfelelően gazdálkodtunk, és több helyszínen fafajcserét készítettünk elő (akácok vegyszeres kezelése).

A gyepekkel kapcsolatos kezelési munkák nagy részét a 2010-ben induló „Szatmári gyepek és fás legelők természetvédelmi célú helyreállítása és védelme, vizes élőhelyek helyreállítása az Észak-Alföldön” pályázatból szeretnénk finanszírozni.

A Natura 2000 területek művelési ágának ellenőrzésével az illegális területhasználatok felszámolása folyamatos.

Részt vettünk a működési területünkön található Natura 2000 területek kezelési feladatainak ellátásában, a fentiekén túl az alábbiak révén:

- Natura 2000 területek határának digitális ingatlan-nyilvántartási térképhez (KÜVET) történő igazítása,
- Natura 2000 gyepterületekről érkező kaszálási bejelentések adminisztrációja
- Natura 2000 forródrót üzemeltetése, szakmai és jogi tanácsadás az ügyfelek részére
- Natura 2000 hatásbecslések értékelése és feldolgozása,

a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó előírások betartásának ellenőrzése (koordináció, a területi ellenőrzést az Őrszolgálat végzi) a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal közösen.

Natura 2000

Részt vettünk a működési területünkön található Natura 2000 területek kezelési feladatainak ellátásában, a fentiekén túl az alábbiak révén:

- Natura 2000 területek határának digitális ingatlan-nyilvántartási térképhez (KÜVET) történő igazítása,
- Natura 2000 gyepterületekről érkező kaszálási bejelentések adminisztrációja
- Natura 2000 forródrót üzemeltetése, szakmai és jogi tanácsadás az ügyfelek részére
- Natura 2000 hatásbecslések értékelése és feldolgozása,

a Natura 2000 gyepterületekre vonatkozó előírások betartásának ellenőrzése (koordináció, a területi ellenőrzést az Őrszolgálat végzi) a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatallal közösen.

Közmunka

Élőhelyfenntartási tevékenységünket segítette „Gémeskút” közmunkaprogramunk.

A program fő helyszíne a Debreceni Nagyerdő és a Dél-Nyírségi Erdőpuszták (Hajdúsági TK), illetve a Hortobágyi Nemzeti Park törzsterülete voltak, de a közmunkások részt vettek a Nyírség-Szatmár Bereg Természetvédelmi Tájegység élőhelyfenntartási feladataiban is. megvalósítására 2009. 01. 15. és 2009. 11. 15. között került sor.

Alkalmazott létszám: 21 fő. Képzésen 3 fő vett részt, ahol motorfűrészkezelői képesítést szereztek.

A közmunka programban a folyamatosan jelentkező feladatok az alábbiak voltak:

- a védett erdők és gyepterületek illegális hulladéklerakóinak felszámolása
- természetvédelmi kezelési feladatok (kaszálás, sarjirtás)
- állattartó létesítményeink karbantartása, állataink gondozása
- a Bagaméri védettnövény szaporító és csemetekert és a létavértesi hagyományos szőlőskert ápolása
- erdősítések ápolása
- idegenforgalmi létesítményeink környékének rendbentartása (Látogatóközpont, Halastavi kisvasút, Pásztormúzeum, stb.)

Sajnos az illegális hulladéklerakások a védett területeken is megjelennek, felszámolásuk évről évre visszatérő feladat. Szintén gondot jelent a tájidegen, adventív, sokszor allergén gyom és özönfajok terjedése(pl: parlagfű, selyemkóró, gyepekre beterjedt gyalogakác stb.) Az allergén növényektől mentesített terület nagysága mintegy 50 hektár.

A közmunka során olyan feladatokat tudunk megvalósítani, amelyek évek óta csak ilyen programok révén végezhetőek el, egyébként megoldatlanok maradnának.

A program helyi szintű irányítását természetvédelmi őrszolgálatunk tagjai végezték.

4.4. Fajvédelem

Sor-szám	A faj magyar és tudományos neve	Fajvédelmi terv (+,-)*	Védettség foka**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1	túzok (<i>Otis tarda</i>)	+ (MME)	FV, Natura 2000 (I függ), Bonn (I, II), Bern (II), Cites (II)	Élőhelyein földvásárlás, élőhelyfejlesztés, áttelelőhelyek biztosítása, fészkelőhelyek védelme, fészekmentés;
2	daru (<i>Grus grus</i>)	-	V, Nat (I), Bonn (II), Bern (II), Cites (II)	őszi táplálkozóhelyek kialakítása élőhelyfejlesztéssel, vonulóhelyek biztosítása; Gazdálkodókkal folyamatos kapcsolattartás
3	székicsér (<i>Glareola pratincola</i>)	-	FV, Nat 1, Bonn (II), Bern (II)	költőhelyvédelem, táplálkozóhelyek túllegeltetése, gazdálkodókkal folyamatos kapcsolattartás
4	kis lilik (<i>Anser erythropus</i>)	-	FV, Bonn (I, II), Bern (II)	élőhelyfejlesztés, vonulóhelyek biztosítása;
5	Gyurgyalag (<i>Merops apiaster</i>)	+ (MME)	FV	Homokbányák partfalának védelme, zavarás megakadályozása
6	kékvércse (<i>Falco vespertinus</i>)	+ (MME)	FV, Bonn (II), Bern (II), Cites (II)	Odu kihelyezések, oszlopszigetelések, a Péteri és Keserű erdők felújítása. A Kecskésen a Kis-erdő területén pótterv alapján tisztítóvágás. Kék vércsék számára kedvezőbb élőhelyszerkezet kialakítása volt a cél. Színes gyűrűs jelölés, Tájékoztató táblák kihelyezése
7	szalakóta (<i>Coracias garrulus</i>)	+ (MME)	FV, Nat (I), Bonn (II), Bern (II)	odú kihelyezések;
8	fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	+ (MME)	FV, Nat (I), Bonn (II), Bern (I)	fészkelőhelyvédelem;
9	haris (<i>Crex crex</i>)	+	FV, Nat (I), Bonn (II), Bern (II)	a kaszálás korlátozása, fészkelőhelyvédelem;
10	kerecsensólyom (<i>Falco cherrug</i>)	+	FV, Bonn (II), Bern (II), Cites (II)	fészkelőtálcák kihelyezése, fészkelőhelyvédelem,

				adoptáció, Góréson volier építés;
11	parlagi sas (<i>Aquila heliaca</i>)	+	FV, Nat (I), Bonn (I-II), Bern (II), Cites (I)	Új költőhelyek felderítése, védelme
12	rétisas (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	+ (MME)	FV, Nat (I), Bonn (I-II), Bern (II), Cites (I)	téli etetés, mérgezések miatt szigorú hatósági fellépés
13	magyar nőszirm (<i>Iris aphylla</i> subsp. <i>hungarica</i>)	-	FV	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció, szaporítás;
14	magyar kökörcsin (<i>Pulsatilla pratensis</i> subsp. <i>hungarica</i>)	+	FV	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció, szaporítás;
15	tátógó kökörcsin (<i>Pulsatilla patens</i>)	+	FV, Nat (II)	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció, szaporítás;
16	mocsári angyalgyökér (<i>Angelica palustris</i>)	+	FV, Nat (II)	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció, szaporítás;
17	tőzegorchidea (<i>Hammarbya palludosa</i>)	-	FV	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció, szaporítás;
18	mételyfű (<i>Marsilea quadrifolia</i>)	-	V, Nat (II)	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció
19	zergeboglár (<i>Trollius europaeus</i>)	-	V	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció
20	kunsági bükköny (<i>Vicia biennis</i>)	-	FV	élőhelyvédelem, élőhelyrehabilitáció, szaporítás

* készült/nem készült ** Védett(V)/fokozottan védett(FV); Natura 2000, illetve nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozik (Berni, Bonni, CITES)

A fajvédelmi programokhoz soroljuk még az alábbiakat:

A fajvédelmi tervek megírása (az igazgatóságon főleg növényekre, illetve az ig. koordinációjában néhány ízeltlábúra), azok megvalósítása – mocsári angyalgyökér, magyar kökörcsin, tátógó kökörcsin, tőzegorchidea védelme élőhely-védelemmel és aktív "ex situ" módszerekkel.

A "nagy fajvédelmi projektek" (pl. kerecsen LIFE, kék vércse LIFE) részeként végzett tevékenységek – mesterséges fészkek kihelyezése (kerecsen, kékvércse, rétidas); légvezetékek szigetelése, elektromos szabadvezetékek kiváltása földkábelrel; egyes projektek keretében végzett egyéb tevékenységek, pl. földvásárlás. Aktív részvétel a más szervezetek kivitelezésében folyó fajvédelmi tervek végrehajtásában.

A ragadozó madarak védelmének fontos bázisa a Górési madárrepatriáló telepünk, mely folyamatosan végzi a sérült, de gyógyítható egyedek kezelését, visszavadását. A sikeresség továbbra is jónak mondható, az összes bekerült madár több, mint fele kerül vissza a természetbe.

Górésen az alábbi madár fajokat engedték felgyógyulás után szabadon: 37 fehér gólya, 2 barna kánya, 1 barna rétihéja, 4 héja, 20 egerészölyv, 1 darázsölyv, 8 vörös vércse, 2 macskabagoly, 2 kuvik, 11 erdei fülesbagoly, 2 gyöngybagoly, 2 kerecsensólyom, 1 vándorsólyom, összesen 92 db.

Folytatódott a Hortobágyon telelő rétisas állomány időszakos etetése, hal (kb. 80 q) és birka és szürkemarha dögökkel (kb. 50 q), az Elepi halastavaknál, Nagykecskés pusztán, Pentezugban, Veres erdőn, Dinnyés lapon és a Darassa-pusztán. Volt olyan alkalom, amikor pl. a nagykecskési etetőhelyen 77 réti sas volt egyszerre.

A botanikai értékek védelmében fontos szerepet játszik a bagaméri védett növény szaporító kertünk. 2009-ben 40 polikormon magyar nőszirmot ültettünk ki. Jelenleg 60 polikormon magyar nőszirm, 25 polikormon tarka nőszirm, 40 tőbársonyos kakukkszegfű, 30 polikormon szibériai nőszirm van a kertben, 3000 m² magyar csenkesz gyeptelepítettünk, illetve őshonos elegyfajokat (pl. vadvadkörte) szaporítunk. A 2009-ben elindult DeBotkert KEOP projekt segítségével a szaporító munka súlypontja a Debreceni Egyetem Botanikus kertjére tevődött át.

2009-ben is kiemelt figyelmet fordítottunk a tatógó és magyar kökörtőre, a magyar nőszirm, valamint a mocsári angyalgyökér in situ védelmére (élőhelyrekonstrukció, gyomirtó kaszálás, a legeltetés kontrollja, kései meggy irtása, akácsarj-irtás; a kezelési munkák részletezése a 4.2-3. táblázatban, illetve a tájegységek szöveges beszámolóiban). Ebben az évben a fenti fajok ex situ védelmét évben a magtermő állomány gondozása, magfogás, csíráztatás, előnevelés jelentette, termőhelyre való kiültetés nem történt.

A Szent István Egyetem botanikus kertje szakembereinkkel együttműködve a kunsági bükköny mintegy 100 előnevelt egyedét telepítette ki a faj egyik ismert tiszaderzsi termőhelyére.

Fajvédelmi célú LIFE pályázatok eredményei

„Kis lilik Life” tevékenységek

A projekt 2005-ben kezdődött és 2009. márciusában fejeződött be. Fő elemei: a kis lilik helyhasználatának és vadászat általi veszélyeztetettségének értékelése a Hortobágy térségében; biztonságos táplálkozóterületek biztosítása szántóterületeken a kis lilik számára a Hortobágyon; gyepterületek javítása legeltetéssel és öntözéssel a kis lilik számára füves táplálkozóterület biztosítására a Hortobágy területén; a kis lilik éjszakázóhelyeinek javítása és fenntartása árasztással a Hortobágyon; a kis lilik veszélyeztetett helyzetével és határozásával kapcsolatos társadalmi tudatosság növelése, elsősorban a vadászok körében; a fennoskandináviai kis lilik-populáció monitorozása és a projekt célkitűzéseinek nyomkövetése.

„Kerecsen Life” (azonosító száma: LIFE06 NAT/H/000096) tevékenységek

A projekt gyakorlati megvalósítása 2007 januárjában vette kezdetét. Az egyik fontos tevékenység volt a jelenlegi költőállomány minél pontosabb felderítése, ami az általunk évek óta ismert revírek rendszeres ellenőrzésén túl az egyéb, potenciális fészkelőhelyek vizsgálatára is kiterjedt. Fontos akció volt az ürgetelepítés, az ürgeket a repülőterekről fogtuk be az erre a célra gyártott élvefogó csapdák segítségével. A fiókák nagy részét meggyűrtük

speciális, ún. PIT-gyűrűvel is, amely a később költésbe kezdő madár egyedi azonosítását is lehetővé teszi rádiójelek detektálásának felhasználásával. A projekt társadalmi tudatosságot célzó részeként kiraktunk több száz posztert, illetve 3 db információs táblát, ami a nagyközönség számára is közérthető módon nyújt bepillantást a faj biológiájával és védelmével kapcsolatos ismeretekbe. A program keretében mesterséges költőládák lettek kihelyezve.

„Kék vércse Life” (azonosító száma: LIFE05 NAT/H/000122) tevékenységek

A program tevékenységei három területen (Hortobágy, Bihar, Jászság), négy természetvédelmi tájegységben folytak: Hortobágy, Nagykunság, Bihari-sík, Közép-Tisza-Jászság. A program keretében mesterséges költőládák lettek kihelyezve (Hortobágy, Bihar, Jászság). Elvégeztük a korábbi években kihelyezett ládák karbantartását, a Hortobágyon a régebbi típusok tükörrel lettek ellátva. A őszi-téli hónapokban fokozottan ellenőriztük a vetési varjú telepeket, a falopások csökkentésére. Felmértük a veszélyes légvezetéseket, a Hortobágy térségében egy vezetékszakas szigetelve lett. A telepített facsoportok és pótlások ápolása több alkalommal megtörtént a Hortobágyon és a Jászságban. Az integrált monitoring keretében felmértük a vetési varjú telepeket, folyamatosan nyomon követtük a kék vércse telepes és szoliter költéseket. A költségek biztosítása érdekében a Hortobágyon és a Jászságban a telepeken folyamatosan üzemeltettünk nyestcsapdákat. A színes gyűrűzési program keretében fiókákat jelöltünk meg egyedi színes gyűrűvel. Az őszi gyülekezést nyomon követtük minden helyszínen.

4.5. Vagyonkezelés

A vagyonkezelési tevékenység során, a HNPI kezelésében, ill. tulajdonában lévő tárgyak: föld, épületek, építmények, járművek, stb. nyilvántartását, kezelését, állagmegőrzését, bérbeadását, működésének biztosítását végezzük. A saját vagyonkezelés egyben a természetvédelmi kezelés egyik leghatékonyabb eszköze, amely során az Igazgatóság a jogszabályi háttér mellett a vagyonkezelői státusz révén közvetlen feltételrendszert tud biztosítani a védett természeti értékek megőrzése és gyarapítása érdekében. Az Igazgatóság vagyonkezelési feladatkörén belül közel 80.000 hektár területen szerződéses jogviszony útján valósítja meg a természetvédelmi kezelést szolgáló fenntartható földhasználatot, több mint 5.700 hektár erdőterületen végzi a természetvédelmi célú erdészeti kezelést, közel 70.000 hektáron, kettő különleges rendeltetésű vadászterületen - természetvédelmi szempontok szerint folytat vadgazdálkodást, továbbá kettő halászati vízterületen folytat természetvédelmi célú halászati kezelést.

2009-ben az Igazgatóság összesen 805,9 hektár termőföldet vont a Magyar Állam tulajdonába, így 2009. év végére a vagyonkezelőként ill. tulajdonosi jogok gyakorlójaként kezelésünkben lévő földterület meghaladta a 100.000 hektárt.

A HNPI által 2009. évben megvásárolt/kisajátított termőföldek

Település	jogcím	szántó	gyep	nádas	erdő	kivett
		hektár				
Csökmő	vásárlás/kisajátítás		12,7343			
Gelénes	vásárlás/kisajátítás				0,5422	

Nagyiván	vásárlás/kisajátítás			3,4689		0,1358
Nyíregyháza	vásárlás/kisajátítás		1,7412	1,9094		
Tiszaroff	vásárlás/kisajátítás	59,9413	148,1502		510,9555	32,3511
vásárlás/kisajátítás összesen		59,9413	162,6257	5,3783	511,4977	32,4869
Nagyar	jogszabály alapján					13,8879
Nagyrábé	jogszabály alapján					0,8959
Püspökladány	jogszabály alapján					7,5904
Tetétlen	jogszabály alapján					6,288
jogszabály alapján összesen						28,6622
Nádudvar	Megállapodás (MNV Zrt.)					5,3337
Mindösszesen hektár:		805,9258				

Az Igazgatóság vagyonezelésében lévő területek 79 %-án a természetvédelmi kezelést biztosító földhasználat haszonbérleti szerződések útján valósult meg. A 78.099 hektárból mintegy 17.000 hektár kezelése természetvédelmi fenntartási megállapodás, a többi területen haszonbérleti jogviszony útján valósul meg. A 2009-es évben induló új Agrárkörnyezetgazdálkodási Program miatt közel 700 haszonbérleti szerződés módosítására jelentkezett igény partnereink részéről, továbbá mintegy 50 lejáró szerződést kötöttünk újra. A szerződések hatályát partnereink gazdálkodásának tervezhetősége érdekében az AKG program ciklusához kötöttük. A 2009. augusztus 31-ig tartó AKG kötelezettségek lezárásával számos esetben kedvezőtlen birtokhasznosítási állapotot sikerült megszüntetni a szomszédos földhasználókkal való egyeztetéssel. A 2009. december 31-i állapot szerint Igazgatóságunk 890 db hatályos haszonbérleti szerződést tart nyilván. A 2009-es gazdálkodási évben is jellemző volt gazdálkodói oldalról a haszonbérlet iránti fokozott érdeklődés. Az új szerződéses partnerek esetében Igazgatóságunk minden esetben szerződéskötési feltételként írja elő az állattartó telep és az állatállomány tulajdoni viszonyainak igazolását.

Természetvédelmi kezelés saját gazdálkodás eszközzel

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2009. évben saját hasznosításban lévő területei közül 3.198 hektáron igényelt egységes területalapú támogatást. A támogatási rendszerekben szerepeltetett területekből 2.751 hektár gyeper, 334 hektár pedig szántó művelési ágú terület. A szántóterületen termelt takarmány részben az állatállomány és a vadállomány téli takarmányozását szolgálja, másrészt jelentős területen élőhelyfejlesztési-, tűzokvédelmi célok valósulnak meg. (Karcag-Disznórét 47 ha, Nádudvar-Mihályhalma 133 ha). A művelt szántó

területek mellett 69 hektár szántó pihentetett területként 44 hektár pedig időszakos gyepként (visszagyepesített szántók) került hasznosításra. A saját hasznosításban lévő gyepterületek jelentős része a Hortobágy-Nagykunság és Bihari-sík tájvédelmi körzetben találhatóak, itt az Igazgatóság állat állományának legeltetésével (szürke marha, heck marha, przewalski ló, hortobágyi racka, bivaly) történik a természetvédelmi kezelés. 2009. őszétől a Hortobágy-Nagykunság tájegységben 87 hektár szántó művelési ágú terület került Igazgatósági használatba, amely területek az AKG célprogram előírásain belül vízivad őszi-téli táplálkozó területként illetve takarmány termő területként szolgálnak. A 2009-es évben a tiszacsegei „Kácsa sziget” természetvédelmi területen 70 hektáron történt meg az invazív „ámor-akác” mechanikai visszaszorítása. A 2009-es évben a meglévő gépparkot egy 90 LE traktor beszerzésével sikerült bővíteni. A jelenlegi mg-i géppark további bővítése indokolt lenne, viszont ez a jelentős forrásigény miatt csak a támogatások elérhetősége esetén (Mg-i KEOP) realizálható fejlesztés.

A HNPI saját használatában lévő agrártámogatásokkal érintett termőföldjei, 2009.

Tájegység	művelt szántó	pihentetett szántó	gyep	TK összesen
	hektár			
Bihari- sík	14	12	449	476
Hortobágy-Nagykunság	320	57	2135	2511
Hajdúság, Dél- Nyírség			94	94
Nyírség- Szatmár- Bereg			117	117
összesen:	334	69	2795	3197

4.5.1.Saját állatállomány

Az Igazgatóság állattenyésztési tevékenysége elsősorban génmegőrzési valamint természetvédelmi területkezelési célú.

A *Hortobágyi Nemzeti Parkban* található Szatmári telken tartott hortobágyi racka juh állományban létszámcsökkentést hajtottunk végre az idősebb tenyészállatok selejtezésével. Az állomány minőségi átalakítása érdekében a jelenlegi anya állomány árutermelő részének (100 db) értékesítését, illetve az ellenőrzött törzsállomány fejlesztését tervezzük jerke toklyó állomány vásárlásával.

A *Bihari-sík Tájvédelmi Körzetben*, Berettyóújfalu község határban, a Csapó tanyán kialakított bemutató terület - 130 hektár - természetvédelmi kezelését, a nádas területek kilegeltetését szolgálja a bivaly állomány, amely év végi záró létszáma 123 db volt. A bivaly állomány teletetését szolgáló állattartó telep jelentős rekonstrukcióra szorulna, amelyhez szintén a mg-i KEOP forrásait szeretnénk igénybe venni. 2009-es évben saját költségvetési forrásból a telep vízhálózatának felújítása és a kifutó karámrendszerének felújítása valósult meg.

A *Hajdúsági Tájvédelmi Körzetben*, Hosszúpályi külterületen lévő Fehér tó nevű területrészen, 134 hektáron legeltetett szürke marha gulya állomány záró létszáma 64 db. A terület természetvédelmi kezelési tapasztalatai alapján az állomány kismértékű fejlesztése indokolt.

A Hortobágy Karácsonyfoki, Malomházai és Pentezugi területrészein legeltetett szürke marha, Heck marha és Przewalski ló állományok létszáma a 2008-as évben is gyarapodott, továbbra is hatékonyan szolgálják a gyepterületek hatékony természetvédelmi kezelését.

A HNPI gazdálkodásában lévő állatállomány, 2009. december 31.

Faj	Fajta	2007	2008	2009
		záró létszám dec.31-én darab		
Szarvasmarha	Magyar szürke	92	71	64
	Heck marha	107	178	237
	Összesen	199	249	301
Bivaly		79	93	123
Juh	Anyajuh	299	317	276
	Tenyészkos	30	29	16
	Növendék	129	166	58
	Összesen:	458	512	350
Ló	Póni ló	4	3	1
	Magyar sport ló	68	70	67
	Nóri hidegvérű ló			2
	Összesen:	72	73	70
	Przewalski ló	97	120	143
Szamár		1	1	1

4.5.2. Vadászterületek

*HNPI, mint vadászatra jogosult kezelésében lévő vadászterületek
2007. március 1- 2017. február 28.*

srsz.	Vadászterület megnevezése	Kiterjedése
1.	09-901710-430 Hortobágyi vadászterület	54.057
2.	16-755710-430 Szolnok megyei vadászterület	14.206
	Összesen:	68.263

A HNPI vadgazdálkodási tevékenységét, az 1996. évi LV. tv, a hivatkozott törvény szerint elkészült vadgazdálkodási üzemterv, illetve a Természetvédelmi Hivatal által kiadott „Szakmai irányelvek” c. szabályozás határozza meg.

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság a jelenleg folyó üzemtervi ciklusban (2007. március 1. – 2017. február 28.) két vadászterületen vadászatra jogosult, mely vadászterületek csaknem teljes egészükben védett természeti területeket tartalmaznak. A vadászterületeken belül a HNPI vagyongazdálkodásában lévő termőföldek aránya eléri a 95 %-ot. Mindkét vadászterület, az I. fokú vadászati hatóság határozata alapján természetvédelmi célú különleges rendeltetéssel került nyilvántartásba.

A HNPI jogosultsága alá tartozó vadászterületek jellemzői a következők:

„ Hortobágyi vadászterület” : kiterjedése 54.057 hektár, többségében Hajdú-Bihar megyei közigazgatási területeket foglal magába, mely alapján szakigazgatásilag a H-B. megyei vadászati hatósághoz tartozik

„Egyek-Pusztakócsi vadászterület” : kiterjedése 14.206 hektár, felügyeletét a J-N-SZ. megyei vadászati hatóság látja el.

Vadászterületeinken a Vtv. által kötelezően előírt hivatásos vadászok alkalmazása úgy teljesül, hogy három főfoglalkozású hivatásos vadász, és kapcsolt munkakörű hivatásos vadászok kerültek regisztrálásra akik alaplumkakörüket tekintve természetvédelmi örök, ökológiai felügyelők, vagyongazdálkodási előadók.

A vadgazdálkodási tervezés alá eső vadfajok tekintetében a természetvédelmi szempontból közömbös, vagy kívánatos vadfajok esetében erősen extenzív a hasznosítás mértéke.

Azon vadfajok esetében, amelyek természetvédelmi szempontból problémát okoznak, a jogszabály által biztosított keretek között minden eszközt alkalmazunk az állomány-szabályozás érdekében (vaddisznó esetében, a löfegyveres vadászat mellett élő befogók használata)

Egyik nagy probléma a róka állomány felszaporodása, mely részben a hazai veszettség elleni immunizáció következménye másrészt az eddig eredményesen használt kotorék füstölés tiltásának tulajdonítható.

Másik problémás vadfaj a dolmányos varjú, mely a földön és fán fészkelő madarak fészekaljait egyaránt károsítja, és bizonyíthatóan jelentős negatív tényező pl. a tűzok állomány létszámára.

A jelenlegi jogszabályi környezetben a fent említett ragadozók hatékonyabb állomány szabályozása érdekében valamennyi legális élve fogó csapdázási módszer alkalmazására törekszük.

Igazgatóságunk a 2007.-2008. vadászati évtől kezdődően bérvadászati szerződést kötött két szomszédos vadászatra jogosulttal, akik az előző üzemtervi ciklusban a jogosultságuk alá tartozó területre kaptak bérvadászati lehetőséget úgy, hogy ezért ellátják a természetvédelmi szempontok alapján fontos vadászati feladatokat, és emellett éves bérvadászati díjat fizetnek.

A 2009 - 2010-es vadászati év hasznosítási tényszámai

Vadfaj	Hortobágyi vadászterület	Szolnok megyei vadászterület	Összesen
Vaddisznó összesen	215	120	335
Őz	89	40	129
Dolmányos varjú	137	45	182
Szarka	20	12	32
Róka	230	75	305

Az idegen jogosultságú vadászterületek:

Igazgatóságunk a vadászterület kialakítási eljárásokban a Kincstári Vagyoni Igazgatóság által meghatalmazott képviselőként járt el a Magyar Állam azon földterületeinek tekintetében, amelyek a HNPI vagyongazdálkodásban állnak. A földtulajdonosi gyűléseken törekedtünk az 51 % -os állami tulajdonhányad elérésére, illetve a Magyar Államot megillető területbérleti díj

közvetlen érvényesítésére úgy, hogy az pénzben kerüljön kifizetésre. A HNPI a földtulajdonosi gyűléseken képviselt álláspontját a többi állami meghatalmazott álláspontjával egyeztetve, ellentétes képviselet az állami meghatalmazottak részéről nem fordult elő.

A földtulajdonosi meghatalmazás kapcsán a természetvédelmi érdekek teljesülését közvetlenül is elősegítjük, természetesen ez minden esetben a képviselt tulajdoni arány függvénye is egyben.

2008. évben az MNV. ZRt visszavonta az Igazgatóság vagyonkezelése alatt álló állami földterületekre adott általános vadászati meghatalmazást. Ehelyett eseti meghatalmazás kiadására van lehetőség, ami az ügyintézési időtartamok és a csatolandó dokumentumok figyelembe vételével csaknem lehetetlenné teszi a meghatalmazás beszerzését és így a képviselet ellátását. Reményeink szerint a vagyonkezelői szerződés módosítással a vadászati jog képviseleti jogosultsága a természetvédelem érdekei szempontjából is megnyugtatóan fog rendeződni a 2010-es évben.

4.5.3. Halászati vizek

A Miskafoki-holtág (más elnevezés szerint: Tiszacsegei Nagyerdei Holt-Tisza) a Hortobágyi Nemzeti Park területén fekszik. A halászati jogot (mint az állam önálló halászati jogának gyakorlója) a HNPI gyakorolja. Hasznosítását az elmúlt évben 1 fő kisszerszámos halász, illetve a Tiszacsegei Horgász és Természetvédelmi Egyesület végezte.

A HNPI gyakorolja a halászati jogot, a Hortobágy folyó 76 kilométeres szakaszán. A víztér halászati hasznosításában közreműködik a Nádudvari Sporthorgász Egyesület és két fő kisszerszámos halász, akikkel éves megbízási szerződést kötöttünk.

HNPI, mint halászatra jogosult kezelésében lévő halászati vízterületek és halállomány pótlás

Halászati víztér	Kiterjedés hektár	Hal faj	Telepített mennyiség
Miskafoki Holt-Tisza	20	ponty	1000 kg
Hortobágy folyó	76	süllő ivadék Ponty csuka ivadék compó	5 000 db 200 kg 50 kg 100 kg
Összesen:	96		

4.5.4. Természetvédelmi erdőkezelés, erdőgazdálkodás

Erdészeti kezelésünk alapvető célja a védett területeken őshonos fafajokkal történő gazdálkodás, cserefelújítás, az idegenhonos fafajú állományok átalakítása őshonos fafajokkal. Ehhez a keretet a tíz évre szóló üzemtervek biztosítják. Feladatunk a természeti értékek maximális megóvása mellett az üzemterv szerinti tartamos erdőgazdálkodás folytatása.

Az Igazgatóságunk több mint 5 700 hektáron kezeli az állami tulajdonú erdőterületeket. Az Állami Erdészeti Zrt.-k kezelésében, a HNP törzsterületén lévő erdők, (Nyírerdő Zrt.-től

1087 hektár Északerdő Zrt.-től 139 hektár) vagyonkezelői jogának rendezése 2009-ban sem történt meg, ami bonyolulttá teszi a folyamatos erdősítések sorsát. A HNPI és a Nyíredő Zrt megállapodott abban, hogy az átvételre kerülő folyamatos erdősítések ápolását a HNPI végzi az erdősítések távlati érdekében. Mielőbb rendezni kell e területek gazdálkodói viszonyait, hiszen a HNPI-nek ez jelentős ápolási többletköltséget jelent, fahasználati árbevétel nélkül.

Az erdőműveléssel érintett területből 326 hektáron van folyamatos erdőfelújítás és 164 hektáron erdőtelepítés, ezek azok a munkálatok, amelyek a tényleges ráfordítások tetemes részét kiteszik. Ez a 486 hektár terület hat megyében szétszórva helyezkedik el. A felújításoknál sok problémát okozott, hogy 2009-ban 2 alkalommal öntötte el a Tisza az árterületet, ezzel nehezítette az ápolási munkákat, ill. a mély fekvésű helyeken csemete pusztulást is okozott. A talajelőkészítési és erdősítési munkákat nagymértékben hátráltatta a késő őszi csapadékos időjárás.

Az éves fahasználati munkák nevelő vágásokból (tisztítás, gyérítés), valamint az üzemtervek szerint meghatározott véghasználatokból állnak. Az éves fakitermelés 12260 m³-ben alakult, a keletkező felújítási kötelezettség 55,0 hektár.

Az erdészeti munkáknál erőteljesen beindítottuk az üzemtervi lehetőségek szerinti gazdálkodást, ez eredményezte a fahasználati munkák, ennek vonzataként az erdőfelújítások növekedését.

A folyamatban lévő telepítési, ápolási, fahasználati munkákat továbbra is vállalkozókkal végeztettük a beadott árajánlatok és a megkötött keretszerződések alapján. 2009-ben kilenc vállalkozóval voltunk szerződéses kapcsolatban. A munkák megszervezésénél nagy gondot jelent az erdőterületek szétszórtsága, elaprózottsága.

Az erdőművelési feladatoknál főként a folyamatos erdőfelújításoknál sok problémát okozott az elhúzódó terület átvétel, sok terület elgyomosodott, eredménytelenné vált. Ezeket a hiányosságokat fokozatosan számoljuk fel.

A fahasználatból keletkező árbevétel nagy részét a természetvédelmi kezelés részét képező erdő felújítási munkákra fordítjuk.

Erdőgazdálkodási feladatok a HNPI kezelésében lévő erdőterületeken, 2009.

I. ÁRBEVÉTEL		
	m³	e Ft
2008-ról áthúzódó		9100
Termékértékesítés	12260	81647
Árbevétel összesen:	12260	90 747
II. KÖLTSÉG		
II/A Erdőművelés	hektár, db	e Ft
talajelőkészítés:	56	15629
erdősítítés I kiv.	63,2	5984,3
pótlás	21,2	4664
erdősítés ápolás	486,2	19430
csemete	238	5795
Egyéb erdészeti munkák	0	1000
csemetekert ápolás	0	1400

erdőművelés összesen:		53 902
II/B. Fahasználat:	m3	e Ft
Fakitermelés:	2940	8857
összesen:		8857
Költség összesen:		62759
	Eredmény:	27 988

Középtávú terveink között szerepel:

A HNP törzsterületének tájképi formálása a déli pusztarészek fátlan pusztává alakításával illetve a északi részeken pedig a ligetes erdőssztyepp jelleg fenntartásával. Ebből kifolyóan az érintett, kivonásra kerülő erdő területek pótlásáról cserefelújításokkal kell gondoskodni. Ezt a tevékenységet 2009-ben elkezdtük 4 erdő rész kitermelésére került sor

-az agresszíven terjeszkedő akác, amerikai kőris fajok visszaszorítása az értékes tölgy termőhelyekről.

-az átvett nemes nyár állományok átalakítása őshonos elegyes keményfás, puhafás ártéri erdőkké.

Természetközeli erdészeti technológiák bevezetése (Pro Silva módszer alkalmazása, folyamatos erdőborítás mellett átalakítani, felújítani állományokat, részleges talaj-előkészítés, stb.) A részleges talajelőkészítés elvégzéséhez az Igazgatóság vásárolt egy talajmarót és egy makkvető munkaeszközt.

Területi elhelyezkedés	ingatlan nyilvántartás szerint tulajdonos: Magyar Állam, kezelő HNPI	üzemtervi adatok szerint: gazdálkodó HNPI
	hektár	hektár
Hajdú- Bihar megye:	1726,91	1589,03
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	1653,95	1761,23
Jász-Nagykun-Szolnok megye	1163,7	2044,9
Ebből:	Szolnoki körzet	793,1
	Tiszafüredi körzet	1229,5
	Jászberényi körzet	22,29
Heves megye	180,23	180,23
Borsod megye	216,96	143,63
Csongrád megye	42,11	
Összesen:	4 984,16	5719,02

Az erdészeti szakmai feladatokat Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 1.761 hektáron az előző évekhez hasonlóan 1 fő erdőmérnök és 1 fő erdésztechnikus látja el a természetvédelmi őri feladatai mellett.

Hajdú-Bihar és Borsod megye erdészeti feladatait 3 fő erdésztechnikus látja el, melyek közül 2 fő csak erdészeti munkákat végez, 1 fő a természetvédelmi őri feladatai mellett végez erdészeti munkát.

A létszám bővítést az indokolta, hogy a Hortobágyi Nemzeti Park területén található állami tulajdonú erdőterületek (1.277 hektár) kezelői jogát megkapja a HNPI. A területek átvétele 2009 december 31-ig nem történt meg, reméljük rövidesen rendeződik az erdők sorsa.

Jász-Nagykun-Szolnok megye, Heves megye, Csongrád megye erdészeti feladatait 2188 hektár területen 1 fő erdőmérnök végzi a rábízott egyéb feladatai mellett.

A tulajdonviszonyok rendezésében előrelépés történt, hiszen az eddig Tsz földhasználati joggal bíró erdőterületekből megvásárlásra került Tiszabón 265 hektár Nagyréven, Tiszainokán és Tiszakürtön 191 hektár erdőterület, így a gazdálkodásba vont terület 456 hektárral bővült.

4.6. Érzékeny Természeti Területek (ÉTT, MTÉT)

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság területén a kiemelten fontos Érzékeny Természeti Területek (ÉTT) közül kettő működött 2009-ig, a Szatmár-Bereg és a Beregi-ártér ÉTT. A Beregi-síkon mindösszesen 37 település határát érintő fizikai blokk, 40.386 hektár volt érintett a működő célprogramban. 2004-2009 között a támogatást nyert területek mintegy 70%-án az ÉTT-hez tartozó programcsomagokban vettek részt a gazdálkodók. A KVVM Szakállamtitkárságáról származó adatok szerint a Szatmár-Bereg és Beregi-ártér ÉTT programban 2004-ben 399 gazdálkodó nyert támogatást, közel 8700 ha területtel. Ez körülbelül 378 millió forint kifizetést jelentett évente 2004-2009 között az ÉTT-n, de arról továbbra sincs információ, hogy az évek folyamán milyen szankciókat érvényesített az MVH, illetve kerültek-e kizárásra területek, gazdálkodók, vagy van-e olyan terület, amelyre nem nyújtották be a támogatás igénylést, emiatt a felsorolt adatok az ellenőrzési adatokon kívül nem teljesen pontosak.

2009 nyarán az Igazgatóság területén A Hortobágy-MTÉT, a Bihari-sík MTÉT és a Szatmár-Bereg MTÉT területén lehetett támogatást igényelni az újabb 5 évre meghirdetett agrár-környezetgazdálkodási célprogramok keretein belül. A program neve Érzékeny Természeti Területekről (ÉTT) Magas Természeti Értékű Területekre (MTÉT) változott, a Szatmár-Bereg MTÉT területe Szatmárral bővült, összesen 112.207 ha, a támogatható terület 80.926 ha. A kötelezettségvállalás az MTÉT programcsomagokra 2009-2014 között megtörtént, három természetvédelmi zónális célprogram volt elérhető a teljes Szatmár-Bereg MTÉT területen, ezek a 61/2009. (V. 14.) FVM rendelet alapján kerültek kihirdetésre (amely az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtott agrár-környezetgazdálkodási támogatások igénybevételének részletes feltételeiről szól). A támogatási igényt benyújtó és támogatást nyert gazdálkodók, területek és célprogramok pontos adatai az összefoglaló készítésekor nem ismertek.

A KvVM és az MVH közötti DSZ/9-2008/2 számú együttműködési megállapodás keretében elvégzett feladatok közül az ellenőrzés 2009-ben 6 napot vett igénybe, 36 gazdálkodó területe volt érintett. Az ellenőrzött területek: kb. 1062 ha = 218,9 ha gyeperdő, kaszáló és legelő + 843,1 ha szántó. A 2009-es évben öt esetben kaptunk értesítést arról, hogy mikor megy az MVH ellenőrizni ÉTT-t, egy esetben tudtunk közösen kimenni. Jármű hiányában a területre történő kijutás megoldása az őrszolgálati gépjárművekkel történt.

Az ellenőrzött ÉTT területek többsége rendszeres művelés alatt áll, nagyobb része szántó kisebb része gyep. A gazdálkodás általában a program előírásainak megfelelően zajlik. A problémák között szerepel a szántóterületek gyomossága, a vetésforgó arányok betartásának problematikája, vagy valamilyen adminisztrációs hiányosság; probléma a földhasználati jogosultsággal, annak az 5 év során történő megváltozásával, így a támogatás jogosultságával összefüggésben.

Általános tapasztalat, hogy az AKG célprogramok újrahirdetése meghozta a gazdálkodók „kedvét” a területek műveléséhez. Az elmúlt 1-2 év során nem támogathatóvá átminősített területek újra művelésbe vonása a mezsgyét alkotó bokorsávok, fasorok, facsoportok megritkításával vagy kiirtásával, kisebb holtmedrek, vízállások beszántásával jár. Ezeknek a beavatkozásoknak gyakran természetvédelmi szempontból kedvezőtlen következményei vannak, és az MTÉT-ben kitűzött eredeti célokkal sokszor ellentétesen hatnak. (például a művelt területeket elválasztó „élő”- és bűvőhelyek megőrzése az MTÉT program egyik alapvető célkitűzése volt a létrehozásakor).

Megoldandó probléma, hogy a területhez kötődő információk, a terület jogi helyzete helyrajzi szám szerint van jogszabályokban kihirdetve, nyilvántartva, ez vonatkozik például a védettségre, a tulajdoni viszonyokra, és a művelési ágra, azaz a közhiteles földhivatali nyilvántartásban vezetik. A támogatási rendszer a Mezőgazdasági Parcellaazonosító Rendszerre (MePaR) lett felépítve, és az abban nyilvántartott adatokat veszi figyelembe. A két rendszer között nincs kapcsolat, ami megszüntethetné a párhuzamosságokat és feloldhatná az ellentéteket (pl.: a közhiteles nyilvántartásban szereplő művelési ág és a valós művelési ág közötti különbségek). Mindkét rendszer előnyeit és információit felhasználva egy valós alapokra épített közhiteles nyilvántartás jöhetne létre.

5. Jogi tevékenység

5.1. Hatósági eljárások

Ügyek típusa	Ügyek száma (db)
Összes főszám	5472
Összes alszám	17534

	2009	
KÖTEVIFE-k	Érkezett iratok száma (db)	Megkeresések száma (db)
Tiszántúli KÖTEVIFE	741	181
Felső-Tisza-Vidéki KÖTEVIFE	539	107
Közép-Tisza-Vidéki KÖTEVIFE	277	113
Észak-magyarországi KÖTEVIFE	25	15
Észak-dunántúli KÖTEVIFE	0	0
Dél-dunántúli KÖTEVIFE	0	0
Alsó-tisza-vidéki KÖTEVIFE	9	0
Összesen:	1591	425

2009. évben a 347/2005.(XII.23.) Korm. rendelet alapján a természetvédelmi hatósági, szakhatósági feladatokat a környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőségek látták el. Igazgatóságunk szakértőként közreműködött - a Felügyelőség megkeresése esetén - a természetvédelmi hatósági, szakhatósági, valamint a tájvédelmi szakhatósági eljárásokban. A 253/2004. (VIII. 31.) Korm. rend. 3 § (1.) bek. f.) pontja alapján fegyvertartási engedélyek kiadásához az Igazgatóság nyilatkozata szükséges, ez 2009. évben 2473 esetben fordult elő. Ugyanakkor megjegyzendő, hogy a megkeresések számos esetben továbbra is „informálisan” –telefonon, e-mailben történnek, valamint egy-egy megkeresésben akár több személy/helyrajzi szám is szerepelhet, amit az ügyiratszám nem tükröz.

5.2. Bírságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (e Ft)
Szabálysértési eljárás	191	485.000
Helyszíni bírság	26	248.000
Összesen	217	733.000

5.2.1. Szabálysértési eljárások

2009. évben 191 szabálysértési eljárást folytattunk le. A természetvédelmi szabálysértési eljárás a Természetvédelmi Őrszolgálat munkatársainak feljelentése, vagy intézkedése következményeként, rendőrségi feljelentés alapján indult. A három megyében a rendőrkapitányságok 151 esetben tettek feljelentést. A rendőrség a legtöbb esetben a Természetvédelmi Őrszolgálattal tartott közös ellenőrzést követően kezdeményezte a szabálysértési eljárást. A lefolytatott szabálysértési eljárások - kivéve a folyamatban lévőket - minden esetben érdemi döntéssel zárultak

3 esetben figyelmeztetési intézkedésre került sor a szabálysértés súlyát és az eljárás alá vont személyi körülményeit, valamint az elkövetés körülményeit mérlegelve, 188 esetben került sor pénzbírság kiszabására. Az összes kiszabott bírság összege: 485.000. Ft. A bírságösszeg végrehajtása az elkövetői körre tekintettel (szociális helyzet) folyamatosan nehézséget okoz.

A Természetvédelmi Őrszolgálat munkája szempontjából a következők szerint alakult az év:

Feljelentések száma az eljárás alá vontak tekintetében (őrszolgálat):

Hortobágy Természetvédelmi Tájéegység: 2

Nagykunsági Természetvédelmi Tájéegység: 18

Szatmár-Beregi Természetvédelmi Tájéegység: 2

Közép-Tisza Jászsági Természetvédelmi Tájéegység: 7

Dél-Nyírség-Hajdúság Természetvédelmi Tájéegység:5

Egyéb hatóságok és személyek által kezdeményezett szabálysértési eljárások:

Rendőrség: 151

Jegyző: 6

A szabálysértések tekintetében továbbra is leginkább érintett örkerület 2009. évben a Közép-Tisza Jászság Természetvédelmi Tájéegység (Tiszabura, Tiszabő). A leggyakoribb

szabálysértések: illegális fakivágás, jogosulatlan horgászat, tiltott helyen tartózkodás, tiltott módon közlekedés, sátorozás.

5.2.2. *Helyszíni bírságok*

Helyszíni bírság kiszabására 26 esetben került sor 248.000. Ft értékben. Ezekkel kapcsolatban az intézkedések jogszerűségét ellenőriztük illetve több alkalommal tartottunk tájékoztatót az intézkedések jogszerűségéről a kollégák részére. A beérkezett helyszíni bírság nyomtatványok alapján nyilvántartást vezetünk, figyelemmel kísérjük a befizetések megtörténtét, illetve szükség szerint megtettük a végrehajtási intézkedéseket. A legtöbbször tiltott helyen tartózkodással, jogosulatlan horgászattal kapcsolatos szabálysértések miatt került sor helyszíni bírság kiszabására. A helyszíni bírságokkal kapcsolatos helyszíni intézkedések jogszerűsége, valamint a nyomtatványok kitöltése javuló tendenciát mutat.

A helyszíni bírságok eloszlása a tájegységek között az alábbi:

Hortobágy Természetvédelmi Tájegység: 11
 Szatmár-Beregi Természetvédelmi Tájegység: 7
 Dél-Nyírség-Hajdúság Természetvédelmi Tájegység: 5
 Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegység: 1
 Nagykunsági Természetvédelmi Tájegység: 2

5.3. *Büntető ügyek*

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen
Természetkárosítás	34	3	12
Egyéb büntető ügyek	17	0	7

Büntetőfeljelentést 34 esetben tettünk természetkárosítás büntette miatt, ezen ügyek nagy része illegális fakitermelés miatt indult. Több esetben indult büntetőeljárás a Natura 2000 területen történt károsítás miatt. 2009. évben továbbra is gondot jelentett a védett és fokozottan védett madarak mérgezése miatt indult büntetőeljárások eredménytelensége, mivel az elkövető kilétét egyetlen esetben sem sikerült megállapítani.

5.4. *Polgári perek*

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári eljárások	13	7		6

6. Természetvédelmi Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	35	3	38
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	Átlagosan 46 842	Minimum 1 500	Maximum 150 000
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)	4 108	1 200	8 000

6.1. Személyi feltételek

A Természetvédelmi Őrszolgálat szakmai továbbképzése és a lökészség fenntartó gyakorlat az előírásoknak megfelelően megtörtént.

2009-ben ARC GIS térinformatikai képzést is szerveztünk az érdeklődő természetvédelmi örök részére.

A Nagykunság Természetvédelmi Tájegységben az őrzési feladatok a létszámhiány miatt egyre nehezebben láthatók el. Legalább három fő kellene a jelenlegi létszám mellé, hogy a Tisza-tóra irányuló horgász és egyéb turizmus miatt megfelelő színvonalú természetvédelmi őri jelenlét legyen a tájegységben.

6.2. Őrzési és hatósági feladatok

A klasszikus természetvédelmi őri feladatok mellett egyre több speciális feladat jelentkezik.

A természetvédelmi hatóság számára 2009-ben is jelentős adat, információ szolgáltatási munkája jelentkezett a természetvédelmi öröknek. Megnőtt az MVH-s ellenőrzések száma, mely többlet adminisztrációs munkát is keletkeztetett. Kiemelkedő volt a jogosulatlan halászat visszaszorítására tett intézkedéssorozat és a falopások miatt szervezett ellenőrzések rendszere. 2009-ben a raktáron lévő maradék hatósági táblákat raktuk ki, újabbakat nem tudtunk rendelni.

6.3. Természetvédelmi kezelés, vagyonkezelés, környezeti nevelés, idegenforgalom kiemelkedő feladatai

Ezeken a szakterületeken is folyamatos feladata keletkezik a természetvédelmi öröknek. Nem csak az ökoturizmussal és a területhasználattal összefüggő ellenőrzés, hanem a szakvezetés és szakirányítói munka is jellemző.

6.4. Tájegységenkénti összefoglaló adatok

Hortobágy Természetvédelmi Tájegység

A Hortobágy Természetvédelmi Tájegységben 2009-ben **8** fő természetvédelmi őr teljesített szolgálatot. Tárgyévben létszámfejlesztésre került sor. Az új természetvédelmi örkerület-vezető örkerületéhez a **tiszagyulaházi, újtikosi és polgári** község határ teljes egésze, míg **Folyás** község határának egy része tartozik, illetve a Tisza-hát BAZ-megyei területein a **tiszatarjáni Tiszta-tó** (Natura 2000 terület). Az itt szolgálatot teljesítő természetvédelmi őri létszámba változatlanul beletartozik a természetvédelmi őrszolgálat vezető-helyettes, aki egy személyben természetvédelmi tájegység vezetői feladatokat is ellát.

A technikai eszközök általános állapota szinten maradt az előző évihez képest.

- Szolgálati jármű ellátottság: 2009-ben maradt 3 db Ford Ranger, 1 db Land Rover D 90-es, 1 db Toyota Hilux, 1 db Suzuki Jimmy, 2 db Yamaha 125-ös motorkerékpár és egy kerékpár. A Land Rover Defender és a Toyota Hilux már közelít a tíz éves korhoz folyamatos műszaki felügyeletre és felújításokra szorul, ezért ezek használhatósága tovább szűkül.

- Számítástechnikai eszközellátottság: A tájegységi irodában rendelkezésre áll 1 db új, Intel processzoros asztali számítógép, LG monitorral és internet elérhetőséggel. A természetvédelmi őrszolgálatvezető-helyettesi és tájegység-vezetői munkát továbbra is 1 db Nec Versa lap-top segíti.
- Természetvédelmi örök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátáshoz szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézitávcső, állványos távcső, fényképezőgép, mobiltelefon) jó állapotban rendelkezésre állnak.
- GPS: 3 db E-Trex Venture
- PDA: 3 db
- A természetvédelmi tájegységben dolgozó természetvédelmi örök terepi egyenruha alapellátása és kiegészítő ellátása a szállító késedelmes teljesítése és a mérethibás ruhadarabok miatt kissé akadozott, de jó minőségű viseletelemekkel mindenki fel van szerelve.

Nagykunság Természetvédelmi Tájegység

A Nagykunság Természetvédelmi Tájegységben 2009-ben **5 fő** természetvédelmi ór teljesített szolgálatot, létszámfejlesztésre tárgyévben tájegységünkben továbbra sem volt lehetőség. Az itt szolgálatot teljesítő természetvédelmi őri létszámba változatlanul beletartozik a természetvédelmi őrszolgálat-vezető, aki egy személyben természetvédelmi tájegységvezetői feladatokat is ellát.

2009. december 31-től az egyik természetvédelmi örkerület-vezető más beosztásba került. 2010. január 1-től a HNPI Vagyonkezelési Osztályán erdészeti középvezetői munkakört tölt be.

A tájegység lévő technikai eszközei nem változtak az előző évihez képest, a régi eszközök cseréjére csak az irodai számítógép tekintetében volt lehetőség.

- Szolgálati jármű ellátottság: 2009-ben maradt 1 db Land Rover D 90-es, 1 db Land Rover D 110-es terepjáró, valamint időszakosan 1 db Land Rover D 90-es terepjáró, 2 db motoros tiszai ladik, 1 db ladik, 1 db 25 LE-s motorcsónak, 2 db Yamaha 125-ös motorkerékpár és egy kerékpár. A két Land Rover Defender már közelít a tíz éves korhoz folyamatos műszaki felügyeletre és felújításokra szorul, ezért ezek használhatósága tovább szűkül. A 2 db motoros tiszai ladikot, az 1 db 25 LE-s motorcsónak hajótestjét és a Darvas fenéknél lévő ladikot cserélni kell, teljesen tönkrementek, közlekedésre használni ezeket már nem lehet.
- Számítástechnikai eszközellátottság: A tájegységi irodában rendelkezésre áll 1 db új, Intel processzoros asztali számítógép, LG monitorral és internet elérhetőséggel. A természetvédelmi őrszolgálat-vezetői és tájegység-vezetői munkát továbbra is 1 db Toshiba lap-top segíti 1 db MobileMapper 6-os készülékkel.
- Szemléltető eszközök: 1 db Canon projektor.
- Természetvédelmi örök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátáshoz szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézitávcső, állványos távcső, fényképezőgép, mobiltelefon) jó állapotban rendelkezésre állnak.
- GPS: 1 db E-Trex Venture és 1 db MIO készülék áll rendelkezésünkre.
- A természetvédelmi tájegységben dolgozó természetvédelmi örök terepi egyenruha alapellátása és kiegészítő ellátása a szállító késedelmes teljesítése és a mérethibás ruhadarabok miatt kissé akadozott, de jó minőségű viseletelemekkel mindenki fel van szerelve.

Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegység

A Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegységben 2009-ben hat fő természetvédelmi őr teljesített szolgálatot, akik közül egy az egész Igazgatóság erdészeti szakmai koordinálását, továbbá a tájegység saját vagyongazdálkodású erdeinek kezelését végzi, ezért ő a klasszikus őrszolgálati feladatokban kevés részt tudott vállalni. Minden természetvédelmi őr rendelkezik őrri vizsgával és fegyvervizsgával, négy fő kispályavezetői jogosítvánnyal is rendelkezik.

A rendelkezésre álló technikai eszközök állapota többnyire kielégítő.

- Járműellátottság: jelenleg 1 db Ford Ranger és 1 db Suzuki terepjárót, 2 db motorcsónakot, 1 db motorkerékpárt használnak a természetvédelmi őrök. Tallósi Bélának decemberben háza elöl ellopták a szolgálati gépkocsiját.
- Számítástechnikai ellátottság: a tájegység irodájában 3 telepített asztali számítógép található Internet hozzáféréssel, továbbá 6 laptop.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök rendelkezésre állnak (6 kézitávcső, 3 állványos távcső, fényképezőgép, mobiltelefon, 4 GPS).
- Egyenruha: a régi őrök közül mindenki rendelkezik szabályos egyenruházati elemekkel. Az új munkatársak esetében az egyenruházat még teljes.
- A tájegységirodájában lévő fénymásoló cseréje megtörtént 2009-ben.

Hajdúság-Dél-Nyírség Természetvédelmi Tájegység

A tájegységben 5 fő természetvédelmi őr teljesít szolgálatot. Továbbá a szakmai igazgatóhelyettes a Debreceni Nagyerdőre kiterjedő „független” örkerületben dolgozik.

- Járműellátottság: Jelenleg 2 db Ford Ranger terepjárót, 2009 óta 1 db Suzuki Jimny terepjárót illetve 2 db Yamaha TW-125 motorkerékpárt használnak az őrök szolgálati célra. A két új őr saját gépkocsival közlekedik.
- Számítástechnikai eszközök: A tájegység irodájában működik 1 db asztali számítógép, az őröknél van elhelyezve további 3 db laptop. Ezekből kettő már elég régi és csak korlátozottan használható, egy viszont új. Egy őrünk saját számítógépet használ.
- Szemléltető eszközök: Nincs ilyen. A szemléltetési, előadási feladatokat az igazgatóságon levő eszközök alkalmi használatával látjuk el.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézi távcső, állványos távcső, mobiltelefon) nagyrészt rendelkezésre állnak. Az újonnan belépett két őr fényképezőgéppel még nincs felszerelve, saját gépet használnak. 2 db Garmin GPS készüléken mechanikai meghibásodások jelentkeztek. 3 őr saját GPS-t használ.
- Egyenruha: a tájegység 3 őrének egyenruházata hiánytalan. A két új őr ruházatának mennyisége még nem elegendő a mindennapi viseléshez, de meg tudnak jelenni hiánytalan egyenruhában.

Bihari-sík Természetvédelmi Tájegység

A Bihari-sík Természetvédelmi Tájegységben 2009-ben 5 fő természetvédelmi őr teljesített szolgálatot. Ebben a létszámban szerepel a természetvédelmi tájegység-vezető is.

- A rendelkezésünkre álló technikai eszközök állapota megfelelő.
- Járműellátottság: 2009 évben új terepjáróját Suzuki Jimni terepjárával gyarapodott a tájegység. Így a tájegységnél 1 db Toyota Hilux, 1 db Suzuki Jimny, 1 db Yamaha 125-ös motorkerékpárt használnak szolgálati célra a természetvédelmi őrök.
- Számítástechnikai eszközellátottság: A tájegység irodában egy db asztali számítógép van, A3-as nyomtatóval. Ez a számítógép elavult, nincs internet ellátás, így az cserére szorul.
- Egyéb irodai eszközök: A tájegység irodában 1 db A3-as fénymásoló van.
- Természetvédelmi őrök szolgálati eszközei: a szolgálat ellátáshoz szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézitávcső, állványos távcső, fényképezőgép, mobiltelefon, GPS) rendelkezésre állnak.

Egyenruha: a természetvédelmi őrök ruházata hiánytalan, jó állapotban van.

Nyírség- Szatmár- Bereg Természetvédelmi Tájegység

A Nyírség- Szatmár- Bereg Természetvédelmi Tájegységben 2009-ben 8 fő természetvédelmi őr teljesített szolgálatot.

- A tájegységben 5 db terepjárót használunk (Ford Ranger, Land Rover Defender 90, Toyota Hilux, Suzuki Jimny és Lada Niva), melyek közül a Toyota Hilux és a Land Rover műszaki állapota (a gyártási év, a futott km stb.) a tavalyi évhez képest romlott, a folyamatosan jelentkező javítási költségek miatt fenntartásuk nem gazdaságos, cserére szorulnak. Egy új Suzuki Jimny (LMA-344) terepjárával bővült a járműparkunk. Egy őrkerület vezetőnek nincs szolgálati gépjárműve. Rendelkezünk még 3 db motorkerékpárral (ezek a motorok is sok kilométert futottak, cserére szorulnak), 1db motorcsónakkal, valamint egy csónakmotorral (tiszai ladikra szerelve).
- A meglévő számítástechnikai eszközök állapota és használhatósága megfelelő, az új kollégák közül egy fő új asztali számítógépet kapott.
- A ROP és a KAC pályázatokból beszerzésre került projektor, DVD lejátszó és hangsugárzó eszközök, valamint az elkészült display falak színvonalas szemléltetést tesznek lehetővé. A megfelelő előadó- és kiállító terem hiánya rontja a felhasználhatóságukat.
- A szolgálat ellátásához szükséges alap és kiegészítő eszközök (kézi távcső, állványos távcső, mobiltelefon) rendelkezésre állnak.
- A természetvédelmi őrök egyenruházata teljes, az új őröknél néhány ruházati elem még hiányzik.

7. Költségvetés és vagyon

7.1. Kiadások

		Teljesítés (e Ft)
Működési kiadások	Személyi juttatás	405427
	Járadék	117477
	Dologi	586762
	Egyéb	3924
Felhalmozási kiadások	Intézményi beruházás	374351
	Felújítás	29945
	Egyéb felhalmozási kiadás	3660
	Egyéb központi beruházás	--
Kölcsönök nyújtása		2300
Kiadások összesen		1 523 846

7.2. Bevételek

		Teljesítés (e Ft)
Bevételek	Működési	835304
	Felhalmozási	36124
	Kölcsönök visszatérülése	1400
Bevétel összesen:		872828
Költségvetési támogatás	Működési	490644
	Felhalmozási	301600
Támogatás összesen:		792244
Összes bevétel		1 665 072

7.3. Vagyon

2009. évi		Bruttó érték	Értékcsökkenés	Nettó érték
Vagyoni értékű jogok		5 093 600	5 018 741	74 859
Szellemi termékek		118 714 099	110 960 090	7 754 009
Ingatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	Földterület	19 956 745 603		19 956 745 603
	Telek	213 897 724		213 897 724
	Épület	1 474 883 214	184 529 928	1 290 353 286
	Épület (műemléki védettségű)	444 680 314	12 053 876	432 626 438
	Erdő (ültetvény)	29 406 660	4 458 629	24 948 031
	Halastó	195 032 301	41 174 493	153 857 808
	Különféle egyéb építmény	1 106 962 422	234 153 344	872 809 078
	Ingatlanhoz kapcs. v.jog	21 172 249	2 735 224	18 437 025
Gépek, berendezések, felszerelések	Ügyviteli	78 075 575	71 367 243	6 708 332
	Egyéb	334 236 416	196 840 124	137 396 292
	Képzőművészeti alkotások	2 145 100		2 145 100
Járművek		389 357 954	312 407 975	76 949 979
Tenyészállatok		37 704 063	8 531 992	29 172 071
Folyamatban lévő beruházások		319 753 658		319 753 658
Összesen		24 727 860 952	1 184 231 659	23 543 629 293

7.4. Épületek

Az épület típusa	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda	2	0
Szolgálati lakás	9	0
Állattartó épület	55	1
Egyéb állattartó építmény	41	1
Tanya, lakóépület	13	0

Pásztorszállás	38	0
Tájház, múzeum	11	0
Egyéb épület	21	0

7.5. Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	43	3
Terepjáró	40	-2
Motorkerékpár	12	0
Kerékpár	43	-1
Vizijármű	7	0
GPS	36	-1
Videokamera	10	1
Digitális fényképezőgép	63	1
Állványos távcső	36	-6 (a nyilvántartásban átkerültek a kézi távcsövekhez)
Kézi távcső	57	6
Éjjellátó készülék	0	0
Számítógép	158	-1
Mobiltelefon *	120	0

* nagyértékű mobil telefon ebből: 7 db

8. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

8.1. Turisztikai infrastruktúra

Férőhely / befogadó-képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
100 fő	A HNPI Látogatóközpont és Kézművesudvar épülete, berendezése megvalósult. 2009-ban teljes kapacitással működött. Ez évben 37 077 vendéget fogadott.

	<p>1.) Nagyiváni tájház 10 fő, az egykori paraszti lakószoba berendezése, használati tárgyai jó állapotban, az épület egyes részei viszont felújításra szorulnak. 2.) Meggyes csárda (1974) 20 fő, a csárdák egykori berendezését eredeti berendezési és használati tárgyakkal, jó állapotban, az épület egyes részei viszont felújításra szorulnak. Hortobágyi Körszín (40 fő) új kiállítása a tágabb térség kézműves hagyományait mutatja be. 5.) Szálkahalmi bemutatóház 2002 és 2007-ben felújított kiállítása dioráma, tablók, szoftver és érintőképernyős monitoron keresztül mutatja be a szikes puszták talajtani jellemzőit és botanikai értékeit. 6.) Fehérgyarmati bemutatóház a Szamár-beregi tájegységi központban működik, a táj természeti és néprajzi értékeit dioráma és tablók segítségével tárja a látogató elé. 7.) Szatmárcsekei tájház, "Zsófi néni háza" az egykori beregi paraszti lakóházat hivatott bemutatni. 8.) Bátorligeti Ősláp múzeum, Bátorliget és térsége természeti értékeit mutatja be.</p>
	<p>A HNP bemutatásában fontosak a tanösvények, illetve az ún. bemutató területek, melyekre az idegenforgalom színvonalának fejlesztése érdekében az ökoturisztikai fejlesztéseinket koncentrálnánk 1.) Szálkahalmi tanösvény a HNP szikes pusztái talajtani és botanikai értékeit; 2.) Öregtavi tanösvény a HNP-ben található extenzív halastavak és egykori mocsarak zoológiai értékeit. 3.); Egyek-pusztaköcsi mocsarak tanösvény a Tisza egykori árterének mocsarait és természetvédelmi értékeit bemutató területeink. 4.) Tisza-tavi bemutató területen nem, mint vagyongazdálkodó, hanem mint természetvédelmi kezelő van jelen a HNPI, itt nyílt meg 2005 augusztusában „Tisza-tavi Vízi Sétány” elnevezéssel a pallóúton haladó tanösvény, ez évben is teljes kapacitással fogadta a vendégeket, 30. 000 látogatója volt. Idényben menetrend szerinti kishajóval, azon kívül előzetes bejelentkezéssel látogatható. Szakvezetés igényelhető.</p>
61 fő	<p>1.) Tiszafüredi Kemény kastély (12 fő): minden szobában külön fürdőszoba. Önellátás jól felszerelt konyhával. 2.) Bátorligeti kutatóház (10 fő): 1 közös fürdőszoba, főzési lehetőség biztosított, jól felszerelt konyha. 3.) Nagyiváni kutatószállás (4 fő): főzési lehetőség biztosított, 1 db közös fürdőszoba. 4.) Nyugati fogadóház (15 fő): 3 szoba fürdőszobás, 2 szoba az emeleten és 1 szoba a földszinten, ezekhez közös fürdőszoba a földszinten. 5.) Góré tanyai turisztaszállás (20 fő): közös fürdőszoba, szerény konyhai felszereltség.</p>

8.1.1. Oktatóközpont

Név	Cím	Férőhely/ befogadóképesség	Állapot rövid leírása	Kihasználtság* (%)
Hortobágyi Nemzeti Park Látogatóközpont és Kézművesudvar	4071 Hortobágy, Petőfi tér 13.	Kiállítás: 40 fő Vetítőterem: 25 fő Konferenciatermek: 90 + 30 fő Oktatóterem: 30 fő Összesen: 215 fő	A HNPI látogatóközpont és Kézművesudvar az idegenforgalmi szezonban működik.	37.077 látogató

8.1.2 Múzeum – kiállítás

Név	Cím	Befogadó-képesség	Kiállítás témája	Látogathatóság*
Hortobágyi Pásztor múzeum	Hortobágy Petőfi tér 1.	80 fő	Régi pásztorvilág a Hortobágyon Az új kiállítást 25 519 fő tekintette az elmúlt év folyamán.	márc. 15 – márc. 31: 10.00 – 14.00 ápr.01 – ápr. 30 10.00 – 16.00 máj.01 – szept. 30 9.00 –18.00 okt. 01. – okt. 31 10.00 – 16.00 nov. 01 – nov. 30 10.00 – 14.00 dec. 01 – márc. 14 zárva
Nagyiváni Tájház	Nagyiván, Szabadság u. 2.	10 fő	Egykori paraszti lakószoba berendezése, valódi kemencével, valamint autentikusan berendezett vendégszobák.	állandó, egész évben előzetes bejelentéssel
Meggyes csárda	Hortobágy-Ohat, 33-as főút, 60-as km-kőnél, földutas leágazás (táblával jelzett)	20 fő	Az egykori csárdák eredeti belsejét bemutató csárda-múzeum, melyben szabadkéményes pitvar, ivó kármentővel és szoba található.	állandó, egész évben előzetes bejelentéssel
Nyugati Fogadó	33-as főút Egyeki leágazás	20 fő		állandó, március 15-október 31.
Hortobágyi Kórszín	Hortobágy Petőfi tér 1.	40 fő	Hortobágy környéki kézműves mesterségeket műhelyein és kész termékeiken, keresztül mutatja be. 2009-ben 60 761-an látogatták a kiállítást	márc. 15 – márc. 31: 10.00 – 14.00 ápr.01 – ápr. 30 10.00 – 16.00 máj.01 – szept. 30 9.00 –18.00 okt. 01. – okt. 31 10.00 – 16.00 nov. 01 – nov. 30 10.00 – 14.00 dec. 01 – márc. 14

				zárva
Szálkahalmi bemutatóház	33-as főút 79-es km-kő	10 fő	A szikes puszta botanikai és talajtani értékeit mutatja be dioráma, tablók, szoftver és érintőképernyős monitoron keresztül.	állandó, egész évben előzetes bejelentéssel
Fehérgyarmati bemutatóház	Fehérgyarmat, Vörösmarty u. 1.	15 fő	Szatmár-beregi táj természeti és néprajzi értékeit dioráma és tablók segítségével mutatja be.	állandó, egész évben előzetes bejelentéssel
Szatmárcsekei tájház: "Zsófi néni háza"	Szatmárcseke, Veres Pál u. 2.	10 fő	Egykori beregi paraszti lakóház bemutatása	állandó, egész évben előzetes bejelentéssel
Bátorligeti bemutatóház	Bátorliget, Bajcsy-Zsilinszky 12.	30 fő	Bátorliget és térsége természeti értékeit mutatja be	állandó, május 1-október 1.

8.1.3. Tanösvény

Név	Helye*	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány**
Szálkahalmi tanösvény	33-as főúton a 79. kilométerkőnél	4 km	talajtani és botanikai	HNPI	Készült
Öregtavi tanösvény	33-as főúton a 64 és 65 kilométerkő között	10 km (körtúra)	komplex (főként zoológiai)	HNPI	Készült
Egyek-pusztakócsi mocsarak tanösvény	33-as főúton az egyeki útelágazásnál	12 km	komplex (botanikai, zoológiai, kulturtörténeti)	HNPI	Készült
Tisza-tavi bemutatóterület	33-as főúton Tiszafürednél és Poroszlónál	6 változó hosszú csónakos útvonal	komplex (botanikai, zoológiai)	Vízügy	Készült
Kungyörgyi kerékpárút	Hortobágy-Máta - Hortobágy-halastó	7 km	Kerékpáros (zoológiai, gazdálkodástörténet)	HNPI	Nem készült

8. 2. Kiadványok

2009-ben megjelent új könyvek, kiadványok:

Deák Balázs – angol fordítás Lukács Balázs András: A Közép-beregi sík komplex élőhely-rehabilitációja LIFE 04 NAT HU 118
Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Debrecen, 2009

Lisztes László – Hortobágyi Kézművesudvar

Daru füzetek, Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság, Debrecen, 2009

Lengyel Szabolcs: Grassland restoration and marsh protection in Egyek-Pusztakócs

Egyéb kiadványok:

Turisztikai Programajánló (2009)

A Közép-beregi sík komplex élőhely-rehabilitációja LIFE 04 NAT HU 118

Gyepterületek rekonstrukciója és mocsarak védelme Egyek-Pusztakócsan

LIFE 04 NAT HU 118 (angol és német változat)

8. 3. Látogatottság

Az Idegenforgalmi és Oktatási Osztály fontos feladata az újonnan átadott turisztikai létesítmények működtetése, a nemzeti parkba érkező turisták megfelelő informálása, illetve részükre programok szervezése. A Látogatóközpontban működő információs iroda látja el a Hortobágyra érkező vendégek informálását és igény esetén részükre ökoturisztikai programokat, szervez.

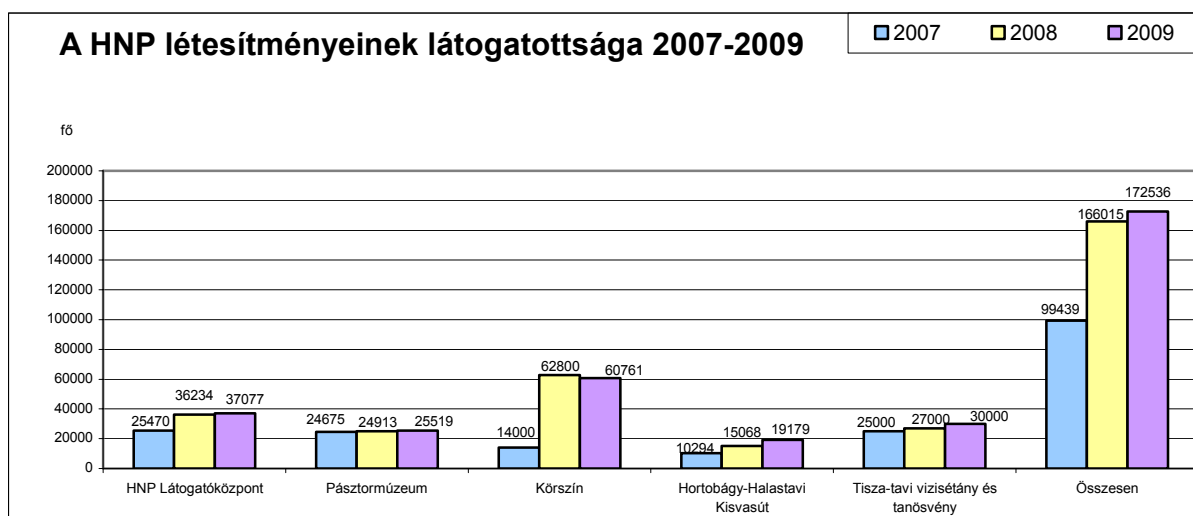
A HNP ökoturisztikai létesítményeinek látogatottsága 2009-ben

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyeinek regisztrált látogatói (2009)					
Bemutatóhely neve		Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogató (fő)	Összesen (fő)	Megjegyzés
1	HNP Látogatóközpont és Kézművesudvar		37 077	37 077	a kiállítás ingyenesen megtekinthető
2	Páasztormúzeum	25 519		25 519	
3	Körszín		60 761	60 761	a kiállítás ingyenesen megtekinthető
4	Hortobágy-Halastavi Kisvasút	19 179		19 179	
5	Tisza-tavi Vízisétány és Tanösvény	30 000		30 000	
6	-	-	-	-	8.3.3 Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben (2009)
Regisztrált látogatók összesen:		74 698	97 838	17 2536	
A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői (2009)					
Szakvezetéses túra, nyílt túra		1334	1591	2925	a nem fizetős látogatók a Magyar Nemzeti Parkok Hetén és a zöld jeles napokon vettek részt
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény			15000	15000	

Erdei iskolai program		526		526	
Egyéb:	nemzeti parki belépőkártya	2402		2402	
	kerékpárkölsönzés	623		623	erdei iskolai program és csapatépítő tréning résztvevői
	-				
Regisztrált igénybevevők összesen:		4885	16591	21476	
Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben (2009)					
Szállóvendégek száma (fő)		1013		mind a Fecskeház Erdei Iskola vendégei	
Vendégéjszakák száma (fő)		2051		mind a Fecskeház Erdei Iskola vendégei	

2009-ben a Hortobágy településen áthaladó 33-as főutat és a kilenclyukú hidat felújították. Az építési munkálatok az egész idegenforgalmi szezonban tartottak. Attól tartottunk, hogy a építkezésről és a lezárásokról szóló híradások miatt jelentősen csökken a Hortobágyra látogatók száma. A pénzügyi válság miatt is kevesebb turistára számítottunk. Félelmeink szerencsére nem igazolódtak be, hiszen a létesítményeinket és programjainkat 4%-al több turista látogatta. Különösen jelentős volt a létszámnövekedés a Halastavi Kisvasút esetében (27%).

A HNP létesítményeinek látogatottsága 2007 - 2009

A Hortobágyi Látogatóközpont és Kézművesudvar 2009-ban 37. 077 látogató kereste fel. Ezen belül 419 csoportot fogadott 12. 552 fő összlétszámmal, amely csoportszámban növekedés az előző évhez képest, de a csoportok kisebb létszámmal érkeznek. Ez azt igazolja, hogy továbbra is komoly érdeklődés van az ökoturisztikai programok iránt. Az ökoturizmus felzárkózott a pásztorkultúrát bemutató turizmus mellé és azzal egyenértékű vonzerőt jelent.

A HNP Látogatóközpontjában szervezett rendezvények és programok:

Konferenciák: Tűzokvédelmi Konferencia, Hagyomány és Természet Konferencia, Heckmarha Konferencia

Szakmai programok: Magyar Parlament Mezőgazdasági Bizottsága, Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége, Budapesti Állat- és Növénykert delegáció, Nagyváradi Egyetem delegáció, Magas-Tátra NP erdész csoport

Rendezvények: Daruünnep, Halastavi-kisvasút Napja

Nagykövetségek delegációinak fogadása: brit, kínai, ukrán, finn

Study tourok fogadása, sajtó munkatársainak fogadása, adatszolgáltatás, Élő hagyományok nemzetközi study tour,

Öko-iskolák fogadása: Kokad általános iskola 80 fő, Nagyhegyesi ÁI 250 fő, Hajdúszoboszló. Úti ÁI Debrecen 240 fő

A helyi iskola (Petőfi Sándor ÁI) tanulói részt vettek a jeles napok rendezvényein, illetve az év folyamán különböző programokat (kerékpártúra, madármegfigyelés, előadás, kisvonatozás) biztosítottunk az egyes osztályoknak.

Az általános iskolák, középiskolák mellett egyetemi csoportok fogadása: Kölcsey F. Ref. TK Főiskola, DE Agrártudományi Centrum, Kaposvári Egyetem, Eszterházy Károly Főiskola, Corvinus Egyetem

Több középiskolából cserediák kapcsolat keretében külföldi diákok érkeztek Franciaországból, Angliából, Olaszországból, Németországból, Romániából.

Vállalati kirándulások: Devecser Erdészet, Lévai Optika, Magyar Telekom Nyrt., Rákóczi Szövetkezet, BioSystems Kft., Kartonpack Nyrt.

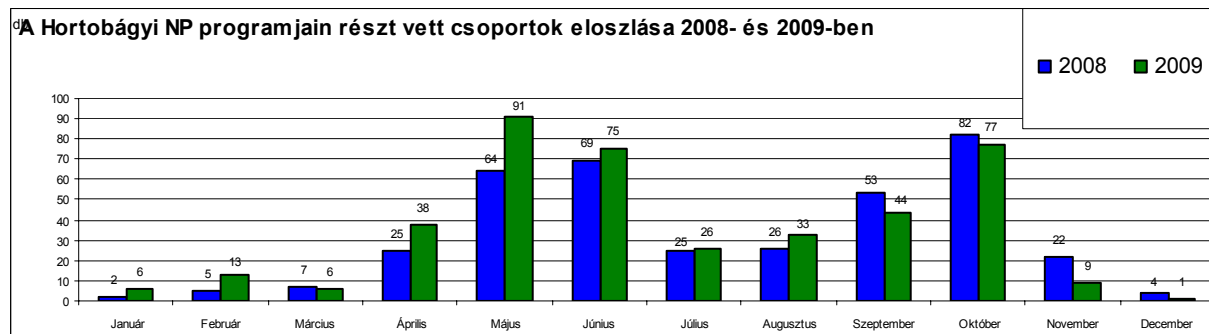
Utazási irodák: KUONI Utazási Iroda (madarászcsoporthoz), der Plus Kft (madarászcsoporthoz), Salamon Reisen, Rapszódia Utazási Iroda, Sanco-Tourist, Kalandozás Ut.Iroda – általános német, japán, magyar vendégek.

Főnix Rendezvényszervező Kht. – vendégeiknek szakvezetést, természeti túrát, szekerezést, múzeumlátogatást biztosítunk.

Családsegítő szolgálatok, nagycsaládosok egyesületeinek, hitközségeknek, Vöröskeresztnek kedvezményes múzeumi belépést, kisvonatozást biztosítottunk, illetve ingyenes vezetések a minisztériumi és egyéb hivatalok csoportjai részére.

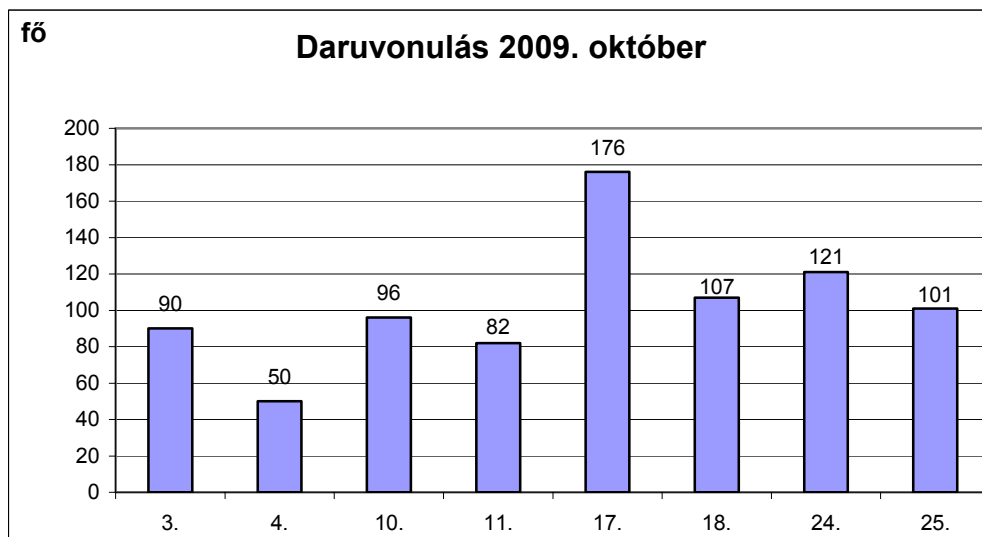
A látogatóközpont egész éves működtetése jelentősen széthúzta az idegenforgalmi szezon, amelyet jól tükröz a nemzeti parki csoportok havi megoszlása.

A nemzeti parki csoportok megoszlása hónapok szerint

2009 októbere folyamán 20 alkalommal szerveztünk darunéző programot, amelyen 1175 fő vett részt. A program 14 órakor kezdődött a HNP Látogatóközpontjában. Egy daruvonulásról szóló előadás és film után természetvédelmi óreink kíséretében a vendégek megfigyelhették a darvak a táplálkozó területeken, majd napszállt előtt láthatták a madarak éjszakázó helyre történő behúzását. A programot néhány esetben csillagászati program kísérte.

2009-ben a hétvégékre meghirdetett daruprogramon résztvevők száma

8. 4. Társadalmi kapcsolatok

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság éves gyakorisággal szakmai találkozót szervez az illetékességi területén működő civil szervezetek részvételével, ahol kölcsönösen megismerhetik, nyomon követhetik egymás munkáját, a már eddig is meglévő szakmai kapcsolatokat tovább fejleszthetik, új kapcsolódási pontokat kereshetnek. Ezeken a fórumokon aktuális, napi problémák megvitatására is sor kerülhet.

Az Igazgatóság folyamatos kapcsolatot tart fenn az E-miszió Természetvédelmi Egyesülettel, a Dél-Nyírség Bihari Tájvédelmi Egyesülettel, az SZSZB Természetvédelmi- és

Környezetvédelmi Kulturális Értéktörző Alapítvánnyal, a Hajdúböszörményi Ifjúsági Természetvédő Körrel, a Nimfea Természetvédelmi Egyesülettel, a Hortobágy Természetvédelmi Egyesülettel, a Hortobágy Közalapítvánnyal, Bihar Természet- és Környezetvédelmi Egyesülettel, a Bihar Közalapítvánnyal, a Tisza Klubbal és a Debreceni Lycium Körrel, Balmazújvárosi Környezetvédelmi Csoporttal (Bakcsó).

Az Igazgatóság a fenti szervezetekkel közösen folyamatosan pályázatokat dolgoz ki és nyújt be, közös kiadványokat készít, egymás szakmai fórumain aktívan részt vesz, programokat szervez.

Népszerű a téli időszakban, a Hortobágyi Látogatóközpontban megszervezett „Hortobágyi Esték” előadás sorozat, amely a Hortobágygal és a nemzeti parkkal kapcsolatos témakörökre nyújt mélyebb betekintést.

8. 5. Környezeti nevelési intézkedések

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság alapító okiratában rögzített és törvényileg is előírt kötelezettsége az ismeretterjesztés, természetvédelmi oktatás, nevelés szervezése, megvalósítása. Ennek érdekében az Igazgatóságon a Turisztikai és Oktatási Osztály feladata az ökoturizmus szervezése mellett a környezeti nevelés, szemléletformálás, bemutatás.

Környezeti nevelési intézkedések

Esemény	Helyszín	Részvevők száma
Madarászfutam	Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájegység	80 fő
Nemzetközi Madármegfigyelő Nap	Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájegység	110 fő
Előadások a tájegységhez tartozó óvodákban, iskolákban, szakvezetés a természetrajzi kiállításban	Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájegység	Kb. 300 fő
Szakvezetés	Bátorligeti-ösláp Természetvédelmi Terület	387 fő
Harisok éjszakája	Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájegység	40 fő
Szakvezetés a Bihari tanösvényen	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	Kb. 900 fő
Vándorkiállítás	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	Kb. 1500 fő
Vetélkedő sorozat	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	268 fő
Szakvezetés, előadás	Hajdúsági Tájvédelmi Körzet	80 fő
Felkészítés versenyre	Bihari-sík Tájvédelmi Körzet	4 fő
Szakvezetés	Nagykunság Természetvédelmi Tájegység	300 fő
Előadás	Nagykunság Természetvédelmi Tájegység	200 fő
Szakmai kirándulás	Nagykunság Természetvédelmi Tájegység	30 fő
A Természetrajzi kiállítás bemutatása	Nagykunság Természetvédelmi Tájegység	Kb. 500 fő
Bemutatkozik a Nyírség-Szatmár-Beregi Tájegység kiáll.	Nagykunság Természetvédelmi Tájegység	Kb. 300 fő
Tisza-tavi Madarász Napok	Tisza-tó	110 fő

Versenyre felkészítés	Tisza-tó	4 fő
Előadások	Tisza-tó	60 fő
Tisza-tavi Ki mit tud?	Tisza-tó	240 fő
Szakvezetés	Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegység	50 fő
Előadások	Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegység	200 fő
A Víz Világnapja sorozat	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	274 fő
Természetbúvár suli	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	125 fő
Változz daruvá! szerepjáték	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	90 fő
Szakvezetés	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	7577 fő
Erdei iskolai program	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	526 fő
Természetrajzi kiállítás	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	22.015 fő
Kézműves foglalkozások	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	743 fő
Tisza-tavi túravezetők képzése	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	32 fő
Egyetemi képzés speciális kollégium formájában	Hortobágy Természetvédelmi Tájegység	15 fő

I. 2009-ban megrendezett környezeti nevelési események tájegységenkénti programja

Nyírség-Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájegység

1. Madarászfutam

terepbejárás növény- és állatfajok megfigyelésével nappal és éjjel
résztevők száma: 80 gyerek

2. Nemzetközi Madármegfigyelő Nap

cégyéndányádi tanösvény bemutatása, gyűrűzési bemutató
résztevők száma: 110 gyerek

3. Előadások a tájegységhez tartozó óvodákban, iskolákban, szakvezetés a természetrajzi kiállításban

résztevők száma: kb. 300 gyerek

5. Bátorliget

- szakvezetett látogatók száma: 387 fő

6. Harisok éjszakája

- résztvevők száma: 40 fő

Bihari-sík Tájvédelmi Körzet

1. Bihari tanösvény
résztevők száma: kb. 900 gyerek

2. Vándorkiállítás
15 helyszín
kb. 1500 gyerek

3. Vetélkedő sorozat
alsósoknak rajzverseny, 140 rajz érkezett, 10 díjazott gyermek
felsősöknek kétfordulós, 16 iskola csapatai vettek részt
résztevők száma: 268 gyerek

Hajdúsági Tájvédelmi Körzet

1. Szakvezetés, előadás
résztevők száma: 80 fő
2. Felkészítés versenyre
- részttevők száma: 4 fő

Nagykunság Természetvédelmi Tájegység

1. Szakvezetés a tájegység területén
résztevők száma: 300 gyerek
2. Előadás
résztevők száma: 200 fő
3. Szakmai kirándulás
résztevők száma: 30 fő
4. Természetrajzi kiállítás a Szélmalmi Fogadóházban
- látogatók száma: kb. 500 gyermek
5. Bemutatkozik a Szatmár-Beregi Természetvédelmi Tájegység
- látogatók száma: kb. 300 fő

Közép-Tisza-Jászság Természetvédelmi Tájegység

1. Területbejárás szakvezetéssel
résztevők száma: 50 gyerek
2. Előadások
résztevők összesen: 200 gyerek

Tisza-tó

1. Tisza-tavi Madarász Napok
résztevők száma: 50 gyerek, 60 felnőtt
Iskolások tanulmányi versenyre felkészítése
3 gyerek
Előadások
résztevők száma: 60 gyerek
Tisza-tavi Ki mit tud? 3 fordulós vetélkedő

- résztvevők száma: 240 gyerek

Hortobágy Természetvédelmi Tájegység

1. A Víz Világnapja programsorozat

- „Élet a vízben, cseppek a fűben” rajzpályázat

résztvevők száma: 112 gyerek

díjazottak száma: 40 gyermek

- Játékos foglalkozás óvodásoknak

- résztvevők száma: 15 gyerek

- Vetélkedő felső tagozatosoknak

- résztvevők száma: 16 gyerek

- Előadás a vizek élőlényeiről

- résztvevők száma: 59 fő

- Vízminőség vizsgálata, édesvizek élővilága- élő bemutató

- résztvevők száma: 32 gyerek

2. Természetbúvár suli

a Diószegi Sámuel Természetvédelmi Oktatóközponttal közös programsorozat

résztvevők száma: 125 gyerek

3. „Változz daruvá!” szerepjáték

résztvevők száma: 90 gyerek

4. Diákcsoportok vezetése Hortobágyon

176 csoport – 7577 gyerek

5. Erdei iskolai program

16 csoport – 526 gyerek

több napos tartózkodás szakmai programokkal megtöltve

6. Természetrajzi kiállítás – Hortobágy

látogatók száma: 37.077 fő, ebből diák 22.015 fő

7. Kézműves foglalkozás a Látogatóközpont és Kézművesudvarban

résztvevők száma: 21 csoport - 743 gyerek

8. Tisza-tavi túravezetők képzése

vizsgálóval záruló szakmai képzés elméleti és gyakorlati formában

résztvevők száma: 32 fő

9. Egyetemi képzés speciális kollégium formájában

vizsgálóval záruló képzés a Debreceni Egyetemmel együttműködésben

résztvevők száma: 15 diák

Ökoturisztikai speciális kollégium megszervezése egyetemisták számára, bonyolítás, terepgyakorlat, vizsgáztatás

„Természetbúvár sulí” szervezése havi rendszerességgel Debrecenben

A Hortobágyi Nagycsaládos Egyesület térségi napjának segítése – vetélkedő összeállítása, kedvezmények biztosítása, nyeremények felajánlása

Katasztrófavédelmi megyei vetélkedő feladatsorának összeállítása, természetvédelmi állomás feladatainak ellátása

A Hagyományörző Konferencián a gyerekek ismeretszerzését, szórakoztatását biztosító feladatlapos, zsákbamacskás „állomás” működtetése

Közreműködés a „70 éves a Nagyerdő” rendezvény szervezésében

A Világörökségi törvény társadalmi fórumának megrendezése,

Együttműködés a Berekfürdő, Megbékélés Házával Norvég Alapos pályázat megírásában, megvalósításában

Tisza-tavi túravezető-képzés több mint 30 fő részvételével, szakmai anyag leadása, terepgyakorlat biztosítása, szóbeli vizsgáztatás, igazolványok kiállítása

A Tisza-tó Napja rendezvénysorozat, különös tekintettel a Tisza-tavi Ki mit tud? részeseményre – szervezés, lebonyolítás 60 darab 4 fős csapat részvételével, döntő megszervezése, lebonyolítása 6 csapat részvételével, díjak felajánlása, 1 napos program biztosítása a 2. helyezett csapatnak

Hortobágyi esték programsorozat megszervezése, lebonyolítása

A Víz Világnapja rendezvény megszervezése: vetélkedők, rajzverseny

A Föld napjára vándorkiállításunk megrendezése a Györffy István kollégiumban

- Magyar Nemzeti Parkok Hete programsorozat lebonyolítása

A fentiek alapján az alábbi környezeti nevelési programokat kínáljuk a különböző helyszíneken:

Terepi programok csoportoknak

Tanulmányi kirándulások szakvezetése

Terepgyakorlatok szakvezetése középiskola, felsőoktatási intézmények

Kerékpártúrák vezetése

Táplálkozó és éjszakázó helyükre behúzó darvak megfigyelése

Vízvizsgálat

Időjárási adatok mérése

Erdei iskolai program

Saját erdei iskolák üzemeltetése, erdei iskolai programok vezetése

az erdei iskoláink minősítése (OM, KvVM)

Folyamatos programfejlesztés

Kapcsolat a pedagógusokkal, iskolákkal:

Kihelyezett foglalkozások, témanapok, előadások tartása

Az iskolák környezeti nevelési programjainak segítése

Tanácsadás és operatív segítség iskoláknak akciók és témanapok szervezéséhez, környezet- és természetvédelmi jeles napok megrendezéséhez

Táborszervezéshez, pályázatíráshoz

Ökoiskolák, Zöld óvodák programjainak segítése

Szemléltető anyag készítése

Foglalkozástervek, szemléltetőanyagok összeállítása

9. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

Igazgatóságunk folyamatos és kiegyensúlyozott együttműködést folytat a társhatóságokkal és társszervekkel (Környezet- Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőségek, Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóságok, stb.).

A KTVF-ekkel (Szolnok, Debrecen, Nyíregyháza, Miskolc) megállapodásban rögzítettük az együttműködés kereteit. A velünk kapcsolatban álló felügyelőségek munkatársai részére szakmai programokat, terepi bejárásokat szerveztünk, ahol áttekintettük az együttműködés részleteit, az esetleges problémákat is. Az új KET hatálybalépése kapcsán átalakulóban van eddigi kapcsolattartásunk. A szakértői-szakvéleményezői szerepünket a beföldi jogsegély váltja fel, illetve az ügyféli jogállás adta lehetőségekkel élünk.

Az egyéb társszervekkel és hatóságokkal (Állami Erdészeti Szolgálat, Bányakapitányságok, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal, Önkormányzatok, stb.) a kapcsolattartás és együttműködés szintén zökkenőmentes. Ehhez fórumot biztosít a Regionális Államigazgatási Kollégium, melynek munkájában aktívan részt veszünk.

Az ORFK-val kötött együttműködési megállapodás alapján tartjuk a kapcsolatot az illetékes rendőrkapitányságokkal. A Tisza menti területeken jelentkező fokozódó falopás visszaszorítására fokoztuk az együttműködést az érintett felekkel (NEFAG, Vizirendészeti Kapitányság, JNSZ megyei Főügyészség, KÖTI-KTVF, KÖTIVIZIG).

Folyamatos az együttműködés a 2008-as megállapodások alapján a működési területünkön érintett Agrárkamarákkal.

Jó a kapcsolatunk térségünk társadalmi szervezeteivel is (lásd a 8.4. pont).

Együttműködési megállapodásunk van a Pro-Vértes Természetvédelmi Közalapítvánnyal és az MME-vel a Borsói Tározó hasznosításával, a Hortobágy Természetvédelmi Egyesülettel a Nagyszik LIFE pályázatával kapcsolatban, és a debreceni Polgárörsséggel.

A természetvédelmi oktatást, szemléletformálást is a különböző társadalmi szervezetekkel (pl. Lycium Kör) és egyéb partnerekkel (pl. Nyírerdő Rt.) közösen végezzük.

Jó kapcsolatokat ápolunk kutatóintézetekkel, tudományos műhelyekkel. 2009 évi fő partnereink: Debreceni Egyetem – Állattani és Ökológiai Tanszék, Növénytan Tanszék, Ökológiai Tanszék; MTA Ökológiai és Botanikai Kutatóintézete; Szegedi Egyetem.

A Világörökség Egyezményből adódó feladatok

Kapcsolattartásunk a Világörökség Magyar Nemzeti Bizottság Titkárságával folyamatos. 2009-ben megkezdődtek a Világörökség Törvény előkészítésének munkálatai, melyben Szilágyi Gábor, osztályvezető aktív szerepet vállalt.

10. Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország	Az együttműködés rövid ismertetése
Dartmoor National Park	Anglia	Ebben az évben kölcsönös utazásokra nem került sor, de előkészítettük a Dartmoor NP igazgatójának 2010 tavaszi látogatását, ahol a kapcsolat további bővítésének megtárgyalására is sor kerül.
Biebrza Nemzeti Park	Lengyelország	<p>Sárosi Eleonóra, ökoturisztikai felügyelő orchídeákról, illetve farkasokról készült rajzainak kiállítása egy hónapig volt látható a BNP központjában, mely egyben Látogató Központként is funkcionál.</p> <p>2009-ben nagy erővel (igazgató, női csapat) neveztünk a szeptember elején a BNP-ban megrendezett nemzetközi kézi kaszálóversenyre, ahol Hunyadvári Péter, természetvédelmi örünk a nemzeti parkoktól érkezett kollégák versenyében első helyezést ért el.</p> <p>A 2008-ban a Bierbza NP területén történt vízi gerinctelenekkel foglalkozó szakértői látogatás eredményei angol nyelvű faunisztikai cikk formájában jelentek meg a Mátra Múzeum 2009. évi kiadványában: Tibor Kovács, András Ambrus, Péter Olajos & Gábor Szilágyi: <i>Records of Ephemeroptera and Odonata from the Biebrza National Park, Poland</i>– Folia Historico-Naturalia Musei Matraensis 33: 87-96.</p>

Idén második alkalommal szervezték meg a Horvátországhoz tartozó Lastovo Természeti Parkban a Nemzetközi Csillagoségbolt-park Szimpóziumot, melynek címe: “The Role of Protected Areas in Reducing Light Pollution: Strengthening the Mission in Conserving Nature” volt”

A szeptember 14-19. között zajlott programra meghívták a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóságot is, melyet Gyarmathy István igazgató-helyettes képviselt. A meghívásnak az adott aktualitást, hogy Európában először a Zselici Tájvédelmi Körzet és azt követően várhatóan a Hortobágyi Nemzeti Park kaphatja meg a "Nemzetközi Csillagoségbolt Park" elismerő címet. A szimpóziumon beszámoltunk a parkok előkészítésének jelenlegi állásáról, illetve a magyarországi fényszennyezéssel kapcsolatos eredményekről és gondokról.

11. Ellenőrzés

Az üzemeltetés, fenntartás, működtetés ellenőrzése a vizsgálatra kijelölt, dolgozóknak használatra átadott gépjárművek költségtakarékos működtetésének, hatékony használatának, valamint idegenforgalmi tevékenységet folytató egységek kiadásainak és elért bevételeinek vizsgálatával, elemzésével – Teljesítmény-ellenőrzés

A „Közép – Beregi sík komplex élőhely rehabilitációja” című Life pályázat keretében biztosított előirányzat terhére a beregi lápok vízellátó rendszerének rekonstrukciós munkái és kommunikációs távirányító rendszer kiépítése és a beregi sík területén végzett erdősítések és kerítésépítések beruházás szabályszerűsége, dokumentáltsága ellenőrzése – Rendszerellenőrzés és Teljesítmény-ellenőrzés

A számviteli jogszabályok 2009. évi változásából és a helyi körülmények gazdálkodást érintő átalakulásából eredően a belső szabályzatok aktualizálásának vizsgálata – Szabályszerűségi ellenőrzés

Munkaerő gazdálkodás, a munkaerő létszám tervezése, a bérek megállapítása, a beralap felhasználás ellenőrzése – Szabályszerűségi ellenőrzés

Készpénzkezelés – a házipénztár és a pénzkezelő helyek szabályzat szerinti működésének, a vonatkozó előírások betartásának, pénztárovancs során a készpénz állomány meglétének ellenőrzése – Rendszerellenőrzés

Könyvvezetés és beszámolási kötelezettség a főkönyvi könyvelés kialakításának, működésének, a 2009. I. félévi beszámoló számviteli alapelveknek megfelelő összeállításának ellenőrzése – Pénzügyi ellenőrzés

A költségvetési előirányzatok nyilvántartásának, felhasználása során a gazdálkodási jogkörök gyakorlásának ellenőrzése – Szabályszerűségi ellenőrzés

Ellenőrzést végző szervezet: BIG-AUDIT Könyvvizsgáló, Könyvelő és Üzleti Tanácsadó KFT

12. Fontosabb célkitűzések a következő évre

12.1. Folyamatban lévő és újonnan induló pályázati tevékenységek

KEOP pályázatok

Az alábbi három természetvédelmi KEOP pályázatunk tervezési, engedélyeztetési szakasza sikeresen lezárult:

1. Élőhely-rekonstrukciós fejlesztések a Hortobágyi Nemzeti Parkban (rizsgáták és árokrendszerek felszámolása, a Hortobágyi Öregtavak részleges rekonstrukciója)
2. Vizes élőhelyek és fás legelők megőrzése és fejlesztése az Észak-Alföldön (Andaházi vizes élőhely rehabilitáció – Bihari-sík TK, fás legelők helyreállítása és a Boroszló-kerti Holt-Tisza rekonstrukciója – Szatmár-Beregi TK)

3. Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Parkban – KEOP I. ütem

2009 év végén három darab, első forduló természetvédelmi fejlesztési pályázatot nyújtottunk be a KvVM Fejlesztési Igazgatósághoz:

4. Az egykori Bombázó Lőtér tájrehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Parkban
5. Árokrendszerek felszámolása a Hortobágyi Nemzeti Parkban – KEOP II. ütem
6. Természetvédelmi fejlesztések az Egyek-Pusztakócsi mocsarak

Az év során előkészítettünk további négy első forduló pályázatot, melyek beadására 2010. február 1.-én került sor:

7. A Hortobágy-folyó és vízrendszerének ökológiai célú vízutánpótlása
8. Vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén – KEOP II. ütem
9. Kis vízterek rehabilitációja a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén
10. Természetes és természetyszerű erdők és fás legelők természetvédelmi kezelése, kialakítása a HNPI működési területén

A fentebb felsorolt, összesen tíz természetvédelmi fejlesztési KEOP projektünk teljes (tervezés+megvalósítás) bekerülési költsége meghaladja a 6 milliárd Ft-ot.

További tervek:

- három (1-3) második forduló természetvédelmi fejlesztési KEOP projekt megvalósításának megkezdése a közbeszerzési eljárásokat követően a nyár végi, őszi időszakban,
- a további hét (4-10) KEOP projekt tervezésének, engedélyeztetésének elindítás ugyancsak a közbeszerzési eljárásokat követően.
- a lengyel és angol testvér nemzeti parkjainkkal, illetve egy flamand partnerrel közösen benyújtani tervezett, Natura 2000 kommunikációs LIFE+ projektben való részvétel.

ÉAOP pályázatok:

A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság 2008. februárjában 4 projektötletet nyújtott be az Észak-alföldi Regionális Fejlesztési Ügynökséghez, mint Közreműködő Szervezethez. A pályázatok kétfordulós eljárásrendben kerültek értékelésre és kiválasztásra. A projekt-előkészítési szakasz után 2009. nyarán megkezdődött a projektek építési, felújítási munkálatainak kivitelezése. A turisztikai kerékpárút esetében a kivitelezést 2010-re ütemezzük. Mind a négy projekt esetében a várható befejezés időpontja 2010. december 31.

Az Észak-alföldi Operatív Program (ÉAOP) keretében elnyert, ökoturisztikai fejlesztések:

Pályázat címe	Előkészítés költsége (e Ft)	Megvalósítás költsége (eFt)
1. „A történelem országútján” tematikus csárdaútvonal Hortobágyon keresztül	4.560	530.669
2. „Daruvonulás Hortobágyon” a Hortobágy-	12.460	487.329

Hortobágy-halastavi kisvasút továbbfejlesztése és új ökoturisztikai attrakciók létrehozása		
3. Hortobágy-Hortobágy-halastavi turisztikai kerékpárút építése	20.264	396.131
4. „Pusztá Szafari” a Hortobágyi Vadaspark fejlesztése	11.668	460.314
Összesen:	48.952	1.874.443

Szintén az ökoturisztikai fejlesztések jegyében 2009. októberében két új projektötletet nyújtott be az Igazgatóság az Észak-alföldi Operatív Program keretében:

1. “A Máta Ménes fejlesztése” Kocsimúzeum és Ménes történeti múzeum kialakítása
A projekt teljes költségvetése: 442. 859.650 Ft.
2. A Cégénydányádi kastély és park látogatóbarát fejlesztése
A projekt teljes költségvetése: 436.023.579 Ft.

A két projektről várhatóan 2010. márciusában születik döntés.

LIFE Pályázatok:

2009-ben folytatódott a “Kerecsensólyom védelme a Kárpát medencében” c. LIFE06 NAT/H/000096 számú pályázat, melyben igazgatóságunk a Bükk nemzeti Park Igazgatósággal együttműködve szintén partnerként vesz részt. A projekt befejezési határideje 2010. szeptember 30.

12.2. 2010-re tervezett feladatok

Kutatási és monitorozási tevékenységek

- A Magyar Nemzeti Biodiverzitás Monitorozó Rendszer éves terv szerinti végrehajtása.
- A NATURA 2000 monitoring éves terv szerinti végrehajtása.
- Védett és Natura 2000 területek kezelését megalapozó alapkutatások végrehajtása.
- A pályázatok végrehajtásához kapcsolódó kutatások, vizsgálatok kivitelezése.
- Esetlegesen szükségessé váló problémaorientált kisebb kutatások (pl. egy természetvédelmi kezelés hatásait, vagy havária hatásait feltáró vizsgálat).

Természetvédelmi szakmai tevékenység (konkrét élőhely- és fajvédelmi programok nélkül)

- Védetté nyilvánítások előkészítése, végrehajtása
- Hortobágy Csillagos Égbolt Park létrehozásának előkészítése.
- A Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) teljes felállítása, adatokkal való feltöltése. Az Igazgatóságon keletkezett terepi alapadatok feldolgozása, bevitele a TIR-be.
- Az EU-csatlakozás következményeként keletkezett új feladatok (Natura 2000, Víz-Keretirányelv) folyamatos végzése.
- Folytatjuk a védett természeti területek természetvédelmi kezelési koncepciójának aktualizálását, elkészítését az új jogszabály tartalmi követelményei szerint.

- Kidolgozzuk a faj- és élőhelyvédelmi programok középtávú ütemezését, megtalálni a finanszírozás módját (LIFE+, KEOP, stb.).
- El kell kezdeni egy természetvédelmi állapotfelmérést, mely főként a nem védett területekre koncentrál (kiemelten a természeti terület felmérés újbóli elkészítése és az őshonos alföldi erdőállományok felmérése) – szükséges egy "Természeti Érték Kataszter" felépítése, az adatok adatbázisba (TIR?) rendezése.
- A Natura 2000 területek kezelésével kapcsolatos, a 2009. évi tevékenységnél fentebb felsorolt, immár rutinszerűen végzettek túlmenően, a 45/2006. KvVM rendelet módosításával kapcsolatos feladatok elvégzése, ennek keretében.
- Együttműködés a területileg illetékes természetvédelmi hatóságokkal és földhivatalokkal a Natura 2000 területek határának felülvizsgálatával és az IN MOD területek kihirdetésével kapcsolatos ingatlan-nyilvántartási feladatok ellátásában.
- 2010-ben új feladatként jelentkezik a Magas Természeti Értékű Területekkel (Szatmár-Bereg, Hortobágy és Bihari-sík MTÉT-k) kapcsolatos központi koordináció, és a szükségessé váló adminisztrációs feladatok elvégzése.
- Részvétel a Világörökség törvény, és tervezett végrehajtási utasításainak kidolgozásában.
- Erősíteniünk kell a kapcsolattartást más természetvédelmi, ökológiai és tudományos profilú szervezetekkel.

Bemutató, oktatás

Egyik legfontosabb feladat a Hortobágyra egyre nagyobb létszámban érkező turisták megfelelő informálása, amelyet a Látogatóközpontban működő Információs Iroda végez. 2010-ben is fontos cél a nemzeti parki programok szervezése és értékesítése, egyre nagyobb hangsúlyt fektetve a csoportok fogadására, hiszen a szezonban jelentkező tumultust, csak az előre megszervezett csoportok fogadásával tudjuk kivédeni. Azt kell kommunikálni, hogy célszerű a csoportok előzetes bejelentkezése, mert így garantálni lehet jól megszervezett, szakmailag magas színvonalú programokat. A téli időszakban, a humán erőforrás fejlesztése érdekében a dolgozók számára angol nyelvtanfolyamot és szakmai továbbképzést tartunk.

Konkrét feladataink:

Hortobágyi Látogatóközpont és Kézművesudvar

A nemzeti park központjába érkező vendégek informálása, információs anyagok biztosítása, szakmai ill. turistacsoportok fogadása, információs iroda működtetése

A nemzeti park által szervezett szakmai, idegenforgalmi vezetett túrák, programok (halastavi, malomházi) értékesítése, jelentkezések regisztrálása, belépőjegyek értékesítése

Ajándékbolt, kiadványok, nemzeti parki termékek, biotermékek értékesítése

A HNP-hez kapcsolódó rendezvények (Halastavi Kisvasút napja, Daruünnep) szervezése, lebonyolítása, Közreműködés az Országos Biovásár, Lovasnapok, a Hídivásár, Délibáb futás Részvétel az Utazás 2010 kiállításon, a Magyar Nemzeti Parkok Hete rendezvényen

Darunézó programok szervezése

Konferenciák és egyéb szakmai találkozók szervezése,

A Hortobágyi Nemzeti Park természeti és néprajzi értékeinek bemutatása, Kézműves Udvar működtetése

Iskolai csoportok fogadása, kihelyezett órák, erdei iskolai foglalkozások lebonyolítása

Az állandó kiállítás mellett, időszakos kiállítások rendezése

Kapcsolattartás a helyi szolgáltatókkal

Hortobágyi Pásztorház

A Hortobágyi puszta kialakulásának, néprajzának, hasznosításának színvonalas bemutatása, multimédiás információ a nemzeti parkról, tárlatvezetés
Belépőjegyek értékesítése
Kiadványok, képeslapok értékesítése
WC a vendégek számára

Hortobágyi Körszín

A Körszín kiállításának működtetése
Az ajándékbolt működtetése

Hortobágy – Máta Erdei Iskola

Erdei iskolai csoportok fogadása, programok lebonyolítása
A szálláshely működtetése

Hortobágy - Halastavi Kisvasút

A halastavak központi részének bejárása a kisvasúttal, garantált menetrend
Menetjegy-értékesítés
A Hortobágyi Halastavak élő- és madárvilágának bemutatása (ökoturizmus és környezeti nevelés)
Népi halászmesterségek bemutatója
Kerékpáros túrák szervezése

Malomházi Pusztai Vadaspark

A vadaspark végleges kialakítás
Kerékpáros, gyalogtúrák és szafari túrák szervezése

A Tisza-tavi Vízi Sétány további működtetéséhez szükséges fejlesztések:

A tanösvény további látvánnyal történő feltöltése (fészkelő és táplálkozó helyek létesítése) és az információs rendszer továbbfejlesztése
A kishajó megfelelő műszaki állapotban tartása

Közreműködés a 2009-ban elnyert pályázatok megvalósításában és az új programok elindításában:

„A történelem országútján” tematikus csárdaútvonal Hortobágyon keresztül
„Daruvonulás a Hortobágyon” a Hortobágy- Hortobágy-halastavi kisvasút továbbfejlesztése és új ökoturisztikai attrakciók létrehozása
„Puszta Szafari” a Hortobágyi Vadaspark fejlesztése
Hortobágy- Hortobágy- halastavi turisztikai kerékpárút építése

Emellett fontos feladat a 2006-ban és 2007-ben befejezett ROP pályázatok utánkövetése, adatszolgáltatás, a látogatók számának, származási helyének és a vendégkör összetételének regisztrálása.

Környezeti nevelés

Az erdei iskolai csoportok számának növelése.

Bővítjük az erdei iskolás és más diákcsoportoknak kiejánlható szakmai programokat (pld. csillagászat, még többféle kézműves foglalkozás)

Zöld óvodák és Ökoiskolák fogadása az év négy jeles napján ingyenesen:

Február 2.	Vizes élőhelyek napja
Május 10.	Madarak és fák napja
Június 5.	Környezetvédelmi Világnap
Október 4.	Állatok Világnapja

Tisza-tavi „Ki mit tud?”- indul a Bükki Nemzeti Park Igazgatósággal közösen márciusban, mely levelezős formában kezdődik, majd egy döntővel zárul 2010. májusában. Tisza-tó környéki iskoláknak hirdetjük meg.

A turisztikailag kevésbé frekvenciált tájegységekben erősíteni szeretnénk a környezeti nevelési tevékenységet.

Ökoturizmus speciálkollégiumot tartunk a Debreceni Egyetem Alkalmazott Ökológiai Tanszékével közös szervezésben,

A nemzeti park igazgatóság évente rendszeresen túravezetői tanfolyamokat indít a Tisza-tavon működő ökoturisztikai jellegű vállalkozások számára,

Vetélkedők szervezése (Diószegi Sámuel Oktatóközponttal),

Nyári gyakorlatos diákok fogadása, közreműködés diploma- és szakdolgozatok elkészítésében
Kiadványok, terepi munkafüzetek készítése, előadások tartása.

Kiadványok megjelentetése:

Daru füzetek: Turisztikai programajánló 2010

Daru füzetek: A Tisza-tó természeti értékei, növény- és állatvilága

Daru füzetek: A Hortobágy jellemző és gyakori növényei

Újságírók fogadása, kalauzolása az írott és a nyomtatott média információval történő ellátása

A HNP website és portál folyamatos töltése, karbantartása

Vagyonkezelés

A vagyonkezelési tevékenység során, a HNPI kezelésében, ill. tulajdonában lévő tárgyak: föld, épületek, építmények, járművek, stb. nyilvántartását, kezelését, állagmegőrzését, bérbeadását, működésének biztosítását végezzük. A vagyonkezelés egyben a természetvédelmi kezelés egyik leghatékonyabb eszköze, amely során az Igazgatóság a jogszabályi háttér mellett a vagyonkezelői státusz révén közvetlen feltételrendszert tud biztosítani a védett természeti értékek megőrzése és gyarapítása érdekében. Az Igazgatóság vagyonkezelési feladatkörén belül közel 80.000 hektár területen szerződéses jogviszony útján valósítja meg a természetvédelmi kezelést szolgáló fenntartható földhasználatot, több mint 5.700 ha erdőterületen végzi a természetvédelmi célú erdészeti kezelést, közel 70.000 ha-on, kettő különleges rendeltetésű vadászterületen - természetvédelmi szempontok szerint folytat

vadgazdálkodást, továbbá kettő halászati vízterületen folytat természetvédelmi célú halászati kezelést.

VSZT végrehajtásával kapcsolatos feladatok: Az igazgatóság működési területén 5077 hektár védett és 990 hektár védelemre tervezett terület van, amelyek a 1995. évi XCIII törvény hatálya alá tartoznak. E feladat végrehajtásának állami forrás hiány miatti halasztása nemcsak természetvédelmi-kezelési probléma, hanem jelentős társadalmi feszültség forrása is lehet.

Az igazgatóság vagyonkezelésében jelentős számú kritikus állattartó épület van, amelyek rekonstrukciója jelentős forrásokat igényelne.

Az Igazgatóság természetvédelmi kezelési, vagyonkezelési feladatai szakszerű és hatékony elvégzése érdekében további mg-i munkagéppark fejlesztés indokolt.

A saját vagyonkezelésű területeken indokolt a művelési ág és hasznosítás közötti összhang felülvizsgálata, a szükséges helyeken a művelési ág váltásokat és ingatlan megosztásokat el kell végezni.

Természetvédelmi Őrszolgálat

Hatósági őrzés:

Új hatósági táblákat 2010-ben előreláthatólag nem tudunk beszerezni, ezért a még készleten lévőket kell kihelyezni, illetve a törött, megrongált, de még javítható táblák felújításáról kell gondoskodni.

A jogosulatlan horgászat és halászat visszaszorítása érdekében tovább folytatjuk az összevont rendszeres víztérelőrzéseket vízi úton és a partszakaszokon egyaránt. A kiemelt figyelmet érdemlő „forró pontokat” páros őrszolgálatok szervezésével hétféteken és éjszaka is szűrőpróba szerűen ellenőrizzük.

Éjszakai figyelőszolgálatok szervezésével és a pásztorszállások környékén lévő gyakori jelenléttel tudjuk elejét venni a jogosulatlan vadászatoknak, ezért erre a feladatra továbbra is sok figyelmet fordítunk.

A Natura 2000 területeken folyó területhasználatot tervszerűen ellenőrizzük.

Országos jelentőségű védett természeti területen minden gazdasági tevékenységet figyelemmel kísérünk, és törekszünk a területhasználókkal a folyamatos kapcsolattartásra.

Az együttműködési intézkedési tervekben foglaltaknak megfelelően együttműködünk társhatóságokkal, rendőrséggel, katasztrófavédelemmel. Az új együttműködési megállapodásokat 2010-ben ki kell egészíteni új intézkedési tervekkel!

Védett természeti területeken kívül a természeti értékek védelme érdekében szeretnénk tovább javítani társadalmi kapcsolatainkat és ismertségünket.

Technikai fejlesztés:

2010-ben bevezetjük az EDR-t a teljes működési területünkön.

Gondoskodni kell az elavult járműpark részleges cseréjéről. A 2008-ban felvett természetvédelmi őrök egy része továbbra is saját járművel lát el szolgálatot. Legalább 3 db új gépkocsi beszerzése szükséges.

Megnövekedett adatfeldolgozással járó feladatainkhoz folyamatosan gondoskodni kell a számítástechnikai eszközök karbantartásáról szükség esetén cseréjéről.

A tájegységekbe legalább egy, tehát összesen hat GPS vételre képes PDA készülék beszerzését tervezzük.

Az intézkedések egy részénél indokolt a teljes intézkedési folyamat képi rögzítése, ezért a 2009-ben beszerzett HD CONTOUR sisakkamerából szükséges lenne beszerezni még egy darabot.

Létszámfejlesztés:

2009-ben újabb egy fővel csökkent a Nagykunság Természetvédelmi Tájegység természetvédelmi őrök száma. A feladatok ellátása egyelőre csak úgy lehetséges, hogy a Hortobágyról ideiglenesen át kell helyezni természetvédelmi őröket nagykunsági területekre is. Lehetőség szerint növelni szeretnénk a

természetvédelmi őrök továbbképzésének számát. Jogi, intézkedéstaktikai és lökészségfenntartó gyakorlatokat évente többször is beiktatunk. Egy fő régész képzésen vesz részt a Miskolci Egyetemen.

Közmunka

Igazgatóságunk 2010 évben is folytatja közmunka programját. A “Csárda” közmunka programban 30 fő közmunkás foglalkoztatását tervezzük. A közmunkások elsősorban a Hortobágy, Hajdúság-Dél-Nyírség és Nyírség- Szatmár-Bereg Természetvédelmi Tájegységeinkben végeznek természetvédelmi kezelési munkálatokat (kaszálás, sarjirtás, erdészeti munkák, szemétszedés, stb.) segítik állattartással kapcsolatos feladatainkat és idegenforgalmi munkánkat.